

Нефинансова декларация

към годишния консолидиран финансов отчет на
Група Софарма по изискванията на чл. 48-52 от Закона за
счетоводството

2017 година

ГРУПА СОФАРМА

26.04.2018 година

Съдържание

I.	За декларацията.....	3
II.	Обхват на Декларацията.....	3
1.	Визия, стратегия и корпоративно управление.....	5
2.	Отпечатък от дейността на компанията	11
3.	Структура на Групата.....	15
4.	Продукти и услуги.....	16
III.	Стратегията за корпоративна социална отговорност.....	17
I.	Дефиниция	17
II.	Управление на КСО	19
III.	Членства	19
IV.	Ангажимент към заинтересованите страни.....	21
IV.	Сфери на нефинансов отчет	22
2.	Служители	24
3.	Екология	25
4.	Общество	27
V.	Софарма АД.....	29
1.	Визия, стратегия и корпоративно управление.....	29
2.	Отпечатък от дейността на компанията	33
3.	Организационна структура.....	37
4.	Продукти и услуги.....	37
5.	Развитие на компанията.....	38
V.	Стратегията за КСО.....	41
5.1	Дефиниция	41
5.2	Управление на КСО	43
VI.	Сфери на нефинансов отчет	48
6.1	Пазар	48
6.2	Служители	52

6.3	Екология	54
6.4	Общество	55
VI.	Софарма Трейдинг АД	61
1.	Бизнес модел	61
1.1	Информация за групата Софарма Трейдинг.....	61
1.2	Мисия	61
1.3	Визия	62
1.4	Стратегия	62
1.5	Диверсифициран бизнес модел	62
1.6	Ценности	62
2.	Групата Софарма Трейдинг като корпоративен гражданин	62
2.1	Системи на управление.....	63
2.2.	Отпечатък от дейността на групата.....	64
2.2	Управление на хората	65
3.	КОРПОРАТИВНА СОЦИАЛНА ОТГОВОРНОСТ	69
3.1.	Основен фокус (Общество)	69
3.2.	Антикорупционни практики и политики	70
3.3.	Рискове	71

I. За декларацията

Декларацията за нефинансово отчитане описва ангажиментите, които компаниите в Групата Софарма са поели и изпълняват към заинтересованите си страни: акционери и инвеститори; държавна и местна власт; потребители, клиенти и партньори; околна среда и общество. Групата поддържа активен диалог с всички тях при определяне на важните теми и при комуникирането на дейността си. Компаниите от Групата мониторират и декларират икономическия, обществен и екологичен отпечатък, който оставят в резултат на икономическата си активност. Изполваните измерители са в съответствие с основната дейност на компаниите и се използват за редуциране на негативното въздействие и увеличаване на положителното влияние.

Докладът е съобразен с изискванията за отчитане на чл. 48 от Закона за счетоводството, описание на политиките и предприятията по отношение на дейностите им в областта на екологията, социалните въпроси, служителите, антикорупцията, правата на човека.

Декларацията представя също така ангажиментите на Софарма АД и Софарма Трейдинг АД поотделно, тъй като поради естеството си на дейност те имат най-голям принос към финансовите резултати на Групата.

Всички компании в Групата следват ангажиментите и политиките за добро корпоративно гражданство на основния акционер на Група Софарма.

II. Обхват на Декларацията

Информацията в Декларацията дава широк поглед върху различни аспекти на дейността на компаниите в Групата Софарма като социално и обществено ангажирани корпоративни граждани. Той се фокусира върху дейността на компаниите за периода 01.01.2017 – 31.12.2017 г. Декларацията съдържа количествени данни, използвани като измерители за въздействие в основните сфери, описани по-долу.

Изявление за подкрепа

Уважаеми партньори,

Предоставяме на вниманието ви доклад за политиките на Група Софарма, компаниите, които активно и отговорно работят за намаляване на екологичното въздействие от дейността си и оптимизиране на социалния и икономическия отпечатък. Взимайки под внимание значимите за заинтересованите ни лица теми, Групата следва ангажиментите си за постигане на устойчиво развитие и просперитет.

В дейността си Групата подкрепя и прилага принципите на Глобалния договор на ООН и работи по Целите за устойчиво развитие на ООН, приети през 2016 година.

В Декларацията представяме основните инициативи за интеграция на принципите за устойчиво развитие в ежедневната ни дейност и тяхното икономическо, социално, обществено и екологично отражение.

Компаниите в Група Софарма предоставят информация към заинтересованите страни за изпълнението на своите ангажименти чрез всички комуникационни канали.

д.и.н. Огнян Донев
Изпълнителен директор и
председател на Съвета на
директорите на Софарма АД

1. Визия, стратегия и корпоративно управление

Визия и стратегия

Визията на Група Софарма е да осигурява ефикасно и достъпно лечение чрез иновативен подход към здравеопазването. Вертикално-интегрираният модел на компании, функциониращи основно в областта на здравеопазването, осигурява и гарантира прилагането на световните и европейски стандарти и практики от всички в Група Софарма и техните партньори, на пазарите, на които те функционират. Консолидацията в Групата води до по-добра организация, централизация на основни маркетингови и търговски дейности, оптимизация на разходите и по-добро представяне на всички пазари.

Стратегията за развитие на Група Софарма превръща компаниите в Групата в атрактивна инвестиция благодарение на:

- бизнес стратегия, насочена към диверсификация на портфолиото, разширяване на външните пазари, успешни операции по придобивания
- финансова стратегия за устойчиво развитие и силно представяне на ключови пазари
- приемане на прозрачен и ефикасен модел за управление

Резултатите, за които Групата работи, винаги са в полза на всички заинтересовани страни, което я прави предпочитан партньор в областта на здравеопазването и инвестициите.

Групата е представена в повече от 40 държави с ключови пазари България, Русия, Украйна, Казахстан и Полша и стратегически план, фокусиран върху по-нататъшно разширяване на пазара в региона.

Мисия

Компаниите в Група Софарма са водени от убеждението, че заедно имат активна и решаваща роля за повишаване стандарта на живот, за да бъдат хората по-здрави, щастливи и защитени.

За да гарантира осъществяването на визията и да следва мисията си Група Софарма непрекъснато инвестира в производството - нови технологии, научни изследвания и проучвания; в повишаване на ефективността на дистрибуцията; в поддържане на активен и ефективен диалог с всички участници в системата на здравеопазването; в обществено-значими програми, свързани с развитието на обществото, със системата на здравеопазване и с опазване на околната среда.

Политика на корпоративно гражданство

Корпоративното гражданство на Групата функционира и се развива спрямо конституциите, законите, подзаконовите актове и регулациите на държавите, в които е активна Групата. Във всички свои действия тя спазва разпоредбите на държавната и местната власт и регулаторните органи и следи за обновяването и стриктното прилагане на законодателството, касаещо дейността и.

Групата признава 10-те основни принципа на ГД на ООН и работи по постигането на глобалните цели за устойчиво развитие SDG 2015 чрез активното участие на своите компании в проекти, свързани с целите.

Системи на управление

Системи за корпоративно управление, в съответствие с които се управлява и функционира Група Софарма

Всяка от компаниите функционира спрямо собствените си устройствени актове и системи за управление и спрямо наложените законодателни и регулаторни изисквания, в зависимост от дейността си. По-специфични, свързани с фармацевтичното производство и дистрибуция са:

Софарма АД

- Устав на акционерното дружество
- Решенията на ОС
- Правила за работа на Съвета на директорите
- Етичен кодекс
- Програмата за добро корпоративно управление
- Добра производствена практика
- ICH Q8 Pharmaceutical Development
- ICH Q9 Quality Risk Management
- ISO 17025
- ISO 13485
- АХАРТА

Момина крепост АД

- ISO 9001: 2008 Системи за управление на качеството
- ISO 13485: 2003 Системи за управление на качеството на медицински изделия
- СЕ МАРКА – съответствие на директива 93/42/ЕЕС за медицински изделия
- ГОСТ Р – съответствие на ГОСТ стандарти
- GMP

Унифарм АД

GMP - Унифарм е първият български фармацевтичен производител, получил лиценз за Добра производствена практика от Изпълнителната агенция по лекарствата през 1999 г., обновен 2013

- ISO 9001: 2006
- ISO 13485: 2008
- Директива 93/42/ЕЕС за концентрати за хемодиализа

Биофарм Инженеринг АД, Сливен, България

Лабораторен Блок БСЕ, ДЗЖ е акредитирана лаборатория съгласно БДС INISI/IEC 17025, и е отделно от другите звена в Биофарм Инженеринг АД.

Софарма Трейдинг АД

ISO 9001:2015 Системи за управление на качеството

ISO 14001:2015 Системи за управление по отношение на околната среда

ISO 27001:2013 Системи за управление сигурността на информацията

OHSAS 18001:2007 Системи за управление на здравословните и безопасни условия на

труд

Добра дистрибуторска практика – Технически доклад на СЗО No 937, 2006

Подробно описание на системите за корпоративно управление:

- **Решения на Общото събрание**

Общото събрание на акционерите се свиква задължително веднъж годишно. То има правомощията да изменя и допълва Устава на дружеството; да взема решения, свързани с капитала на Софарма АД, да одобрява годишния финансов отчет след заверка от назначения одитор; решава относно издаването на облигации; разпределя печалбата. Извънредни общи събрания се свикват и при настъпили сливания и придобивания. Като през последните 2 години компанията редовно е провеждала и срещи с инвеститорите.

- **Правила за работа на Съвета на директорите**

Правилата осигуряват ефективната организация на работата на Съвета, който се събира минимум веднъж на три месеца и взема решения за управлението и дейността на Софарма АД. Отчетът на дружеството и сделките, свързани с повече от 50% от активите на дружеството се предлагат за гласуване на ОС, както и други въпроси, свързани с компетентността на ОС.

- **Програмата за добро корпоративно управление**

Система от правила, защитаваща правата на акционерите и другите заинтересовани страни, за своевременно и точно разкриване на информация по всички въпроси, свързани с дружеството и за подпомагане на стратегическото му управление, контрола върху дейността на СД и отчетността му пред дружеството и акционерите.

Програмата е в съответствие с ефективното регулиране, международно признатите стандарти за добро корпоративно управление и Българския Национален кодекс за корпоративно управление.

- **GMP**

Добрата производствена практика е система от правила и процедури, които гарантират качеството на лекарствените продукти на всеки един етап от производството им. Нейната цел е опазване на здравето на пациента.

GMP включва както самото производство, така и условията за труд, квалификацията на производствения персонал, системата за пласмент и изтегляне на продуктите от пазара.

- **GDP**

GDP включва инструменти за дейността на дистрибуторите на едро, включително и за предотвратяване на навлизането на фалшифицирани лекарствени продукти в законната верига на доставка. Прилагането му гарантира контрол върху дистрибуторската верига и следователно запазване на качеството и целостта на лекарствените продукти.

GDP се прилага за всяка дейност, която включва снабдяване, притежаване, доставка или експорт на лекарствени продукти, с изключение на снабдяване на населението.

И тази система включва компетентността на персонала, условия на труд и съхранение на продукцията, контрол във всеки един момент от производството до крайната доставка.

- **ICH Q8 Pharmaceutical Development**

Стандартът се отнася към цялостния процес на създаването на нови продукти – от разработването до регистрирането и включва и системите за оценки на риска, гарантиране на качеството като част от дизайна на продукта. Касае всички компоненти на лекарствения продукт, субстанциите, помощните вещества, лекарството, развитието на формулировката и процеса на създаване, натрупаните знания по време на този процес, физикохимични и биологични свойства, развитие на производствения процес и цялата информация, която е възможно да повлияе върху крайния резултат.

- **ICH Q9 Quality Risk Management**

Принципи и инструменти за управление на риска, свързани с качеството, които могат да бъдат приложени към всички аспекти на фармацевтичните продукти – създаване, производство, дистрибуция и проверка на процесите през жизнения цикъл на субстанциите и лекарствените, биологичните и биотехнологичните продукти, включително суровите и допълнителните съставки и материалите, използвани за опаковка и етикетиране.

ICH Q9 заедно с ICH Q8 насърчават развитието на научно-базираните и основаващи се на риска подходи към качеството. ICH Q9 Quality Risk Management касае управление на качеството, създаване, сгради, оборудване и мощности, управление на материалите, производство, лабораторен контрол и тестване, опаковка и етикетиране, проверка на всички тези дейности.

- **ISO 17025**

Този международен хармонизиран стандарт съдържа общите изисквания за компетентност на лабораториите, извършващи изпитвания и/или калибрирания, включително вземането на извадки (проби). Стандартът е предназначен да бъде използван от лаборатории, които създават своя система за управление на качеството, както на административните, така и на техническите дейности. Резултатите (протоколи, сертификати), издадени от акредитирани лаборатории се използват от регулаторните органи, органи за оценяване на съответствието, извършващи сертификация на продукти, производителите на продукти и други.

Наличието на този сертификат е част от риск мениджмънта и гарантира достоверността на резултатите от лабораториите и съответно – безопасността и качествата на медикаментите.

- **ISO 9001:2015**

С внедряването на Система за управление на качеството спрямо изискванията на ISO 9001:2015 се гарантира способността на компанията непрекъснато да предоставя услуги, които отговарят на клиентските и приложимите закони, и регулаторни изисквания. Ефективното прилагане на системата води до повишаване удовлетвореността на клиентите ни.

- **ISO 14001:2015**

Чрез внедряването на стандарта, Софарма Трейдинг АД поема ангажимент за рационално използване на природните ресурси и осигуряване на постоянен контрол върху идентифицираните аспекти на околната среда. Приложени са мерки за управление на аспектите на околната среда, тези които могат да бъдат контролирани и тези, върху които се очаква, че може да има въздействие от страна на компанията.

- **OHSAS 18001:2013**

Чрез внедряването на стандарта, Софарма Трейдинг засвидетелства ангажираността си към здравето на своите служители като осигурява безопасна работна среда, управлява и минимизира рисковете за здравето на персонала, както и за персонала на заинтересованите страни, които работят на обектите на компанията;

- **ISO 27001:2013**

Чрез прилагане на изискванията на стандарта, Софарма Трейдинг АД осигурява адекватни и съгласувани механизми за сигурност, чиято цел е защита на информационните активи на компанията и осигуряване доверието на всяка заинтересована страна, с особено внимание към клиентите.

- **ISO 13485:2016**

Стандартът определя изискванията за система за управление на качеството, когато е необходимо дадена организация да докаже своята способност да осигури медицински изделия и свързани с тях услуги, които постоянно да съответстват на изискванията на клиента и приложимите нормативни изисквания.

- **БДС INISI / IEC 17025**

Лабораторен Блок БСЕ, ДЗЖ е акредитирана лаборатория съгласно БДС INISI / IEC 17025 от Българската Служба за Акредитация (БСА) и има право да извършва изпитвания, които се признават от всички национални и европейски органи по контрол на храните. Обхвата на акредитацията включва изпитвания на храни от различен произход; води и напитки; фуражи; контрол на технологични повърхности и каркаси; диагностика на заболяванията по всички видове домашни и диви животни; пчели и пчелно пило.

От 2014 г. Лабораторният Блок се помещава в нови лабораторни помещения включващи и ниво на Биосигурност-3 за диагностика на заболявания съгласно изискванията на OIE.

- **АХАРТА**

Интегрирана информационна система за управление от висок клас на бизнес процесите в корпоративната дейност на компанията.

Повишава ефективността, подпомага вземането на по-прецизни решения и подобрява взаимовръзките с веригата на доставки.

Подпомага управлението и планирането на продажбите, производството в посока планиране на материали и производствен капацитет, управление на ресурси по линия на управление на веригата на доставки - наличности, складове и връзки между тях, управление на качеството.

Програмата улеснява дейностите, свързани с осчетоводяване, управление и контрол на финансите, контрол на бюджети и възможности за бизнес анализи.

- **World Health Organization Good Distribution practices (WHO Technical Report Series, No 937, 2006)**

Чрез прилагане на изискванията на Европейската комисия, описани в Директива 2001/83/ЕО, Ръководството от 5.11.2013 година за Добра дистрибуторска практика и на Световната здравна организация Софарма Трейдинг АД заявява своята експертност и постоянен контрол върху осигуряването на качеството, гарантирайки че продуктите последователно се съхраняват, транспортират и манипулират при подходящи условия, както изисква разрешението за търговия или спецификацията на продукта.

2. Отпечатък от дейността на групата

Икономически отпечатък

Икономически и Финансови показатели	2017	2016	% промяна	Заинтересовани страни
<i>Платени данъци</i>	65 040	62 780	3.60	Държавна и местна власт
<i>Плащания към доставчици</i>	950 645	819 238	16	Доставчици /вкл. на външни услуги/
<i>Цена на труда</i>	94 348	81 499	15.76	Служители
<i>Инвестиции</i>	25 601	22 952	11.54	Други компании
в т. ч.:				
Покупка на имоти, машини и оборудване	19 991	14 217		
Покупка на нематериални активи	2 541	4 010		
Покупка на инвестиции в асоциирани и съвместни дружества	1 424	2 531		
Покупка на инвестиции на разположение и продажба	1 645	2 194		

Социално въздействие

Икономически и Финансови показатели	2017	2016	% изменение спрямо предходната година	Заинтересовани страни
Заводи	12/ 4 895	10/ 4 543	7.7	Брой служители
Обучения /разходи хил.лв./	700	739	-5.3	Служители
Социални разходи /разходи хил.лв./	4 734	4 059	16.6	Служители
Медицинско обслужване	807	822	-1.8	Служители
Дарения	743	434	71.2	Местни общности

Екологичен отпечатък

Показатели	2017	2016	% изменение спрямо предходната година
Разходи за суровини (ел. енергия, топлоенергия, горива, вода, без основните суровини)	26 344	22 980	14.64
Разделно събиране на отпадъци	Повечето от компаниите в Групата събират разделно отпадъци		
Емисии отпадни газове в атмосферния въздух	0*	0	
Емисии в отпадните води	Отпадните води се пречистват в ГПСОВ**		
Обучение и участие на персонала за начините за опазване на околната среда	Инструктаж на служителите при постъпване; Инструкции за оползотворяване и разделно събиране на отпадъците; Инструкции как се работи с отпадъчни вещества в звената		

Данните за емисии отпадни газове в атмосферния въздух и отпадни води касаят производството на Групата (заводите на Софарма АД), където са изпълнени изискванията по GMP относно замърсяването на околната среда.

*Заводите на Софарма са сертифицирани по GMP, което контролира и степента на замърсяване на околната среда. Емисиите отпадъчни газове са под 50 тона годишно, което според стандартите клони към 0. Успоредно с това използването на воден филм е предпоставка за неотделянето на газове в атмосферата.

**От години в производството в заводите на компанията не се използват органични вещества за филмиране на таблетките, което гарантира нулевото замърсяване на отпадните води.

Софарма Трейдинг АД е сертифицирана по стандарт ISO 14001:2015, който гарантира рационалното използване на природните ресурси и постоянния контрол върху идентифицираните аспекти на околната среда.

Приложени са мерки за управление на аспектите на околната среда, тези които могат да бъдат контролирани и тези, върху които се очаква, че може да има въздействие от страна на компанията.

Биофарм инженеринг АД подписа договор BG16RFOP002-3.002-0048-C01 от 15.12.2017 г. за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с Министерство на икономиката, с предмет изпълнение на проект: „Повишаване на енергийната ефективност в БИОФАРМ-ИНЖЕНЕРИНГ АД”.

Проектът е свързан със закупуване и въвеждане в експлоатация на компактна линия за разливане на флакони (ваксини) под изолатор като мярка за постигане на енергийни спестявания в резултат на проведено енергийно обследване, като чрез нея ще бъде постигнато повишаване на енергийната ефективност и разширяване на капацитета на съществуващ стопански обект. Предвидени са и дейност включваща СМР за изграждане на система за утилизация на отпадна топлина и дейност за придобиване на автоматизирана система за мониторинг и контрол на енергопотреблението - 1 бр. По време на изпълнение на проекта, като част от проектните дейности бенефициентът ще въведе система за енергиен мениджмънт съгласно изискванията на стандарт БДС EN ISO 50001/EN ISO 50001. Ще бъде проведен и сертификационен одит за съответствие с изискванията на стандарта.

Служители

Компаниите в Група Софарма гарантират:

- равни възможности за работа и развитие по пол и възраст и в зависимост от образованието и квалификациите на работниците и служителите;
- равни възможности за кариерно развитие ;
- равни възможности за повишаване на квалификацията и образованието; и
- право на сдружаване.

Разходите за персонал (с дял 10%) нарастват 14,3 млн. лв. или с 16%, достигайки 101,4 млн. лв. през 2017 г. спрямо 87,1 млн. лв. през 2016 г. Общият ръст на тези разходи се дължи както на повишаването на възнагражденията на наетия персонал, така и на увеличения персонал в Групата като резултат от консолидирането на нови компании.

3. Структура на Групата

Дружество	Участие към 31.12.2017 %
Софарма Трейдинг АД, София, България*	72.85
Биофарм Инженеринг АД, Сливен, България	97.15
Фармалогистика АД, София, България	89.39
Електронкомерс ЕООД, София, България	100.00
Софарма Билдингс АДСИЦ, София, България	40.38
Момина крепост АД, Велико Търново, България	93.55
Унифарм АД, София, България*	98.77
Фито Палаузово АД, Казанлък, България	95.00
Софармаси ЕООД, София, България**	72.85
Софармаси 2 ЕООД, София, България**	72.85
Софармаси 3 ЕООД, София, България**	72.85
Софармаси 4 ЕООД, София, България**	72.85
Софармаси 5 ЕООД, София, България**	72.85
Софармаси 6 ЕООД, София, България**	72.85
Софармаси 7 ЕООД, София, България**	72.85
Софармаси 8 ЕООД, София, България**	72.85
Софармаси 9 ЕООД, София, България**	72.85
Софармаси 10 ЕООД, София, България**	72.85
Вета Фарма АД, Велико Търново, България	99.98
Аромания ООД, София, България	76.00
Фармастор 1 ООД, София, България**	72.85
Фармастор 2 ООД, София, България**	72.85
Фармастор 3 ООД, София, България**	72.85
Фармастор 4 ООД, София, България**	72.85
Фармастор 5 ООД, София, България**	72.85
ПАО Витамини, Уман, Украйна	99.56
Софарма Поланд Сп.з.о.о., Варшава, Полша, в ликвидация	60.00
Софарма Варшава Сп.з.о.о., Варшава, Полша	100.00
Софарма Трейдинг д.о.о., Белград, Сърбия**	72.85
Бриз СИА, Рига, Латвия	66.13
Брититрейд СООО, Минск, Беларус**	52.90
Табина СООО, Минск, Беларус**	54.37
Бризфарм СООО, Минск, Беларус**	31.45

ООО Софарма Украйна, Киев, Украйна	100.00
ООО Мед-дент, Бобруйск, Беларус***	50.00
ООО Фармацевт плюс, Минск, Беларус **	35.60
БООО СпецАфармация, Бобруйск, Беларус***	50.00
ЗАО ТБС Фарма, Вилнюс, Литва**	33.73
ООО Беллерофон, Минск, Беларус***	50.00
ТОО Софарма Казахстан, Алмати, Казахстан	100.00
ЗАО Интерфарм, Витебск, Беларус**	59.52
ООО Галенафарм, Пинск, Беларус**	54.62
ОДО Меджел, Минск, Беларус**	55.55
ОДО Аленфарм-плюс, Минск, Беларус**	52.24
ООО Фарматея, Минск, Беларус**	38.18
ОДО Салюс Лайн, Гродно, Беларус**	52.24
Рап Фарма Итернешънъл ООД, Кишинев, Молдова	51.00
Лековит д.о.о., Шабац, Сърбия**	50.96
ООО Здравей, Минск, Беларус**	35.00
ООО Ивем и К, Минск, Беларус**	39.62
ООО Ариенс, Полоцк, Беларус**	35.30

* ефективен процент на участие

** непряко участие

*** съвместно дружество

4. Продукти и услуги

Група Софарма извършва дейността си в следните направления:

- производство на лекарствени средства, основно генерични; субстанции и препарати на основата на растителни суровини (фитохимично производство); хранителни добавки; инфузионни разтвори; концентрати за хемодиализа; което се извършва главно от Софарма АД и в по-малка степен от производствените му дъщерни дружества, включително Унифарм АД в България и ПАТ Витамини в Украйна;
- производство на медицински изделия и лечебна козметика, като пластири, превързочни продукти и санитарно-хигиенни продукти, съсредоточени в производствена площадка в гр. Сандански (след сливане на Софарма АД и Медика АД).
- дистрибуция на фармацевтични продукти, медицински консумативи, санитарни материали, витамини, хранителни добавки и козметика, което се извършва главно от Софарма Трейдинг АД в България, Лековит д.о.о. в Сърбия, Бриз СИА в Прибалтийския регион и Брититрейд СООО в Беларус;

- производство и дистрибуция на нефармацевтични продукти, основно медицински консумативи като спринцовки и други материали за еднократна употреба в медицината, което се извършва главно от Момина Крепост АД, както и други допълнителни дейности към производството на фармацевтични продукти и дистрибуцията на фармацевтични продукти.

III. Стратегията за корпоративна социална отговорност

I. Дефиниция

Вертикалното интегриране на Група Софарма като стратегия за развитие на бизнеса и устойчивост е резултат от отговорното корпоративно поведение на компаниите към заинтересованите страни и особено към инвеститорите, партньорите и крайния потребител.

Имайки предвид визията за развитие на Групата, стратегическите цели, необходимите ресурси за постигането им, Група Софарма мониторира икономическия, социален и екологичен отпечатък от дейността си. Това дава възможност за предприемане на действия за намаляване на негативното въздействие и за повишаване на устойчивостта. Икономическите и финансови показатели са доказателство за успеха на бизнес модела, който допълнен от адекватните КСО политики утвърждава репутацията на Групата. Компаниите в Групата работят по постигането на SDG 2015 на ООН.

Група Софарма активно комуникира дейността си с всички заинтересовани страни чрез подходящите канали.

КСО е част от бизнес стратегията на Групата. КСО политиките и инициативите се създават в съответствие с важните за заинтересованите страни теми, одобряват се от Ключовият управленски персонал (описан по-долу в Декларацията) и се докладват на акционерите основно чрез Годишните отчети и на Общите събрания.

Конкретните активности по реализирането на тези КСО политики се координират и осъществяват от звената, отговарящи за корпоративните комуникации, връзки с инвеститорите, маркетинг и човешки ресурси.

Политиките и конкретните проекти са насочени в 4 основни направления:

Пазар

Отговорното поведение към заинтересованите страни е единствения начин за правене на бизнес и постигане на просперитет. Целта е увеличаване на приходите, устойчивост, етична конкуренция. Вертикалната интеграция позволява не само оптимизиране на разходите и повишаване на ефективността, но гарантира и осъществяването на отговорен маркетинг и налагане на стандартите, по които Групата работи, към всички доставчици по веригата.

Прозрачно корпоративно управление, гарантирано качество и безопасност на продуктите и услугите, устойчивост, етична конкуренция и отговорен маркетинг и снабдяване са в основата на развитието на пазарите на групата.

Заинтересовани страни

За Група Софарма взаимоотношенията и взаимодействията със заинтересованите страни са верен индикатор за степента на успех на Групата, за мястото и в икономическия и обществен живот в страната и доколко правилна е приетата посока на развитие:

- Ключова заинтересована страна са хората, ползващи продуктите на Група Софарма като средство за подобряване на здравето и качеството на живот.
- Акционери – публичните компании в Групата носят отговорност за всяко свое решение пред инвеститорите, които са се доверили на стратегията за развитие и на показаните резултати. Ето защо КСО програмите се представят с всеки годишен отчет.
- Държавна и местна власт.
- Партньори – успехът на Групата зависи от успеха на компаниите по веригата от доставчици и партньорските компании, от устойчивото развитие на бизнес сферата, в която Групата работи и на икономиката на държавите, в които оперира.
- Служители – служителите са сред най-ценните активи на Групата, която се развива във високотехнологично производство, каквото е фармацевцията, и инвестицията в тях е с висока възвращаемост. Те са първите посланици на корпоративната култура на Групата и могат да повлияят на нейната репутация. Освен задължителният минимум, като безопасни условия на труд и здравословна работна среда, възможност за таргетирано професионално развитие, социални придобивки, Групата се стреми да изгради общи ценности със своите служители и да се включва в обществени проекти, значими за самите тях.
- Местна общност – Групата притежава заводи и логистични бази в страната и на пазарите на които оперира, и като основен инвеститор в някои региони носи отговорност, надхвърляща бизнес ангажиментите. Групата подкрепя проекти, които са важни за конкретния регион.
- Общество – Следвайки своята мисия Група Софарма инвестира в проекти, които допринасят за повишаване стандарта и културата на живот, подобряват здравния статус на хората, развиват гражданското общество и бизнес климата на пазарите, на които Групата оперира.

Околна среда

Групата работи изцяло по стандартите на GMP и GDP, по стандарта ISO 14001 и успоредно с това инвестира в създаването на „умни“ сгради, съоръжения за възобновяеми източници на енергия, отглеждане на собствени насаждения за суровини и т.н. Целта е да се намали отпечатъка от дейността на Групата върху околната среда.

Общество

Групата работи целенасочено за повишаване на икономическото и социалното развитие на обществото, за утвърждаване на здравословния начин на живот и повсякодневно на здравната култура, като компаниите развиват конкретни проекти в тази посока. Групата инвестира в гражданския диалог и развитието на активно гражданско общество у нас, като ясно заявява своите позиции по значими обществени теми и въпроси, свързани със сферата на дейност на Групата.

II. Управление на КСО

Корпоративната отговорност е залегнала в мисията, визията и стратегията за развитие на Групата и в документите за корпоративно управление на компаниите в нея.

Организационно КСО е предмет на дейност на звената, отговарящи за корпоративни комуникации, връзки с инвеститорите, маркетинг, човешки ресурси, екология.

III. Членства

За адекватното създаване и реализиране на политиките, насочени към устойчиво развитие компаниите от Група Софарма работят с партньорски организации като КРИБ, БМГД, фондация BCAUSE, Българско дружество за връзки с обществеността, Европейска асоциация на комуникационните директори, Асоциация на директорите за връзки с инвеститорите и други.

Компаниите членуват в редица бизнес и браншови организации:

Компаниите в група Софарма са членове на различни организации и асоциации:

- ✓ **Конфедерация на работодателите и индустриалците в България (КРИБ)**. <http://ceibg.bg/>
- ✓ **Германо-Българската индустриално-търговска камара (ГБИТК)**, свързващо звено между икономиките на Германия и България, в което членуват повече от 450 германски, български и международни фирми. <http://bulgarien.ahk.de/bg/>
- ✓ **AmCham. Американската търговска камара в България** обединява над 300 американски, български и международни компании, опериращи в страната, от всички сектори на икономиката. Всички членове на AmCham споделят обща визия за корпоративната социална отговорност, като добрата корпоративна репутация е един от най-важните критерии за членство. www.amcham.bg
- ✓ **Европейската асоциация на генеричните производители** – European Generics Association (EGA), която е официална представителна организация на генеричната европейска индустрия, с представители в борда на директорите. <http://www.egagenerics.com>. Към момента организацията трансформирана в Medicine for Europe <http://www.medicinesforeurope.com/>

- ✓ **Съюза на българските фармацевтични производители**, понастоящем Българска генерична фармацевтична асоциация (БГФАРМА), чиито приоритети са хармонизиране интересите по отношение на общите национални и международни механизми, регулиращи производството и употребата на лекарства, усъвършенстване на прилагането на принципите на Добрата производствена практика и съблюдаване принципите на лоялна конкуренция. <http://www.bgpharma.bg>
- ✓ **Европейската организация на производителите на лекарства, продаващи се без рецепта** (OTC продукти) – The Association of the European Self-Medication industry (AESGP). <http://www.aesgp.be>
- ✓ **Българския Национален Комитет на Международната търговска камара**, приет за пълноправен член на Международната търговска камара (МТК). МТК е най-престижната организация в областта на международната търговия и международните икономически отношения, която насърчава трансграничната търговия и инвестиции. <http://www.icc-bulgaria.bg> www.iccwbo.org
- ✓ **Асоциацията на българските износители (ABE)**, чиято цел е създаване на Национална стратегия за развитие на износа
- ✓ **Българската мрежа на Глобалния договор на ООН** <http://www.unglobalcompact.bg>
Като активен член на БМГД Софарма работи по постигане на целите за устойчиво развитие на ООН, приети през 2015г. За България те са конкретизирани в пътната карта Стратегически план на Мрежата 2015+, изготвена от самите компании-членове.
- ✓ **GIRB (Софарма Трейдинг АД и Lekovit)** – Асоциацията на търговците на едро с лекарствени продукти в Европа обединява над 750 търговеца на едро в повече от 35 европейски страни. – www.girp.eu
- ✓ **Българска асоциация на търговците на едро с лекарства (Софарма Трейдинг АД)** – Мисията на асоциацията е осигуряването на справедливо и прозрачно лекарствоснабдяване и предоставяне на услуги във фармацевтичния сектор в България. Тя защитава браншовите интереси и права на своите членове пред държавни органи, институции и производители - www.batel.bg
- ✓ **Genezis (Софарма Трейдинг Сърбия)** – Асоциацията Genezis обединява чуждестранни производители на генерични лекарствени продукти и притежателите на разрешение за употреба в Република Сърбия - www.genezis.rs
- ✓ **Сръбската асоциация на търговците на едро с лекарствени продукти (Lekovit)** - Мисията на асоциацията е осигуряването на справедливо и прозрачно лекарствоснабдяване и предоставяне на услуги във фармацевтичния сектор. Тя защитава браншовите интереси и права на своите членове пред държавни органи, институции и производители.
- ✓ **Член на Националния алианс за местно икономическо развитие NALED (Lekovit)**
Независима, нефинансова и непартийна организация на компании, общини и граждански организации, които работят заедно за създаване на по-добри условия за труд и живот в Сърбия.

- ✓ **European Medicines Agency,**
- ✓ **mediReg Pharmaceutical Consulting** – подкрепя ефикасното пускане на нови продукти на полския пазар и осигурява регулаторна съвместимост и pharmacovigilance.
- ✓ **The "FARMACJA POLSKA"** търговска камара

IV. Ангажимент към заинтересованите страни

Групата поддържа непрекъснат отворен диалог с всички заинтересовани страни чрез различни комуникационни канали в зависимост от целевата група: официалния интернет сайт на групата www.sopharmagroup.com, корпоративните медии на отделните компании, официални съобщения към БФБ, срещи с инвеститорите, социални мрежи.

Диалогът с акционерите, централната и местна власт, бизнес-партньорите, неправителствените организации се осъществява както чрез традиционните канали за комуникация, така и при участие и подкрепа на събития, дискусии и съвместни проекти.

Групата комуникира с всички заинтересовани страни чрез различни канали и с различна честота:

- Пациентите и крайни потребители: ежедневно, чрез продуктови сайтове, официалните сайтове на компаниите на Групата; сайт на Групата www.sopharmagroup.com; профилите на компаниите и техните брандове в социалните мрежи.
- Акционери: общи събрания на акционерите; уведомления; срещи; официалните корпоративни сайтове; сайт на Групата; годишни отчети.
- Държавна и местна власт: участие в годишни срещи „Бизнеса среща правителството“, кръгли маси, форуми, посветени на фармацията; официални сайтове на държавната и местната власт, на контролните органи; официалните корпоративни медии.
- Партньори по веригата: софтуерни решения за аптеки и консултантски услуги; безплатно издание за клиенти на Софарма Трейдинг – „Pharma Premium“, предназначено за собственици и фармацевти на аптеки; сайтове на компаниите в групата.
- Служители: интранет страница; профили на компаниите в социалните мрежи; корпоративни сайтове; сайт на Групата.

IV. Сфери на нефинансов отчет

1. Пазар

Група Софарма (Групата) е водещ български производител, износител и дистрибутор на фармацевтични продукти със силно присъствие в Източна и Югоизточна Европа, който предлага широка гама от лекарства по лекарско предписание и ОТС продукти. Към 31 декември 2017 г. Група Софарма се състои от Софарма АД, 48 дъщерни дружества, 3 съвместни дружества и 1 асоциирано дружество.

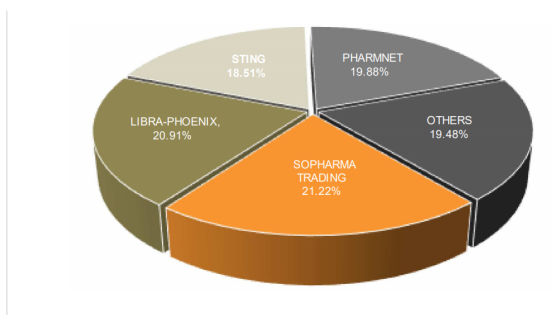
Производствена дейност

Групата разполага с 12 фармацевтични завода в България, сертифицирани по GMP спрямо изискванията на ЕС, един завод в Украйна, сертифициран от местните власти, който сертификат е признат във всички държави от ОНД. Софарма АД – основният производител, има повече от 210 лекарствени продукта в портфолиото си, от които 15 оригинални продукта, като 12 от продуктите са на растителна основа.

Дистрибуция

Софарма Трейдинг АД е водещ дистрибутор на фармацевтични продукти и козметика в България с пазарен дял за фармацевтични продукти от 21% (според IMS). Тази позиция се основава на стратегията на компанията през последните години да диверсифицира дейността си така, че от дистрибуторска компания да се превърне в доставчик на интегрирани, иновативни и качествени здравни услуги.

Пазарни дялове на дистрибуторите на общ фарма пазар в стойност за 10-12.2017 г.

На общия фармацевтичен пазар „Софарма Трейдинг“ АД постига пазарен дял от 21.22 % по данни на IMS за периода октомври -декември 2017. В рамките на двата пазарни сегмента делът на компанията в стойност е 18.96 % за аптечен и 30.97 % за болничен пазар.

Софарма Трейдинг е единственият дистрибутор на българския пазар на фармацевтични продукти на водещи международни фармацевтични и други компании в областта на здравеопазването като Amgen, Astra Zeneca, GE Healthcare, Johnson and Johnson, Abbot Diagnostics, Hartmann, Novartis и Novo Nordisk. Компанията предлага повече от 10 000 продукта (по-специално лекарства, медицинско оборудване и устройства, консумативи, козметика, витамини и хранителни добавки) в портфолиото си, включително и марките на Софарма, и притежава изключителните права за България над марки на стратегически партньори като Aboca, Colief, Jamieson, Planter's, Premax, Skincode, SVR Laboratories, US Pharmacia and Wyeth, специализирани услуги (като софтуерни решения за аптеки и консултантски услуги) и национални логистични услуги. Софарма Трейдинг си сътрудничи с повече от 400 партньора и над 3 000 клиента.

Приносът на продажбите в България към консолидираните приходи от продажби през 2017 г. възлиза на 68%, като същите се увеличават с 8% спрямо 2016 г. Приходите на Групата за Европа възлизат на 29% от общите консолидирани приходи за 2017 г. и бележат ръст от 38% спрямо 2016 г.

В Група Софарма влизат 5 публични компании:

- Софарма АД – компания майка, български фармацевтичен производител
- Софарма Трейдинг АД - една от най - големите компании в България и лидер във фармацевтичния сектор
- Унифарм АД - фирма с традиции в производството на лекарствени продукти
- Момина крепост АД - производител и износител на пластмасови материали за еднократна употреба предимно за болничния пазар
- Софарма Билдингс АДСИЦ - дружество със специална инвестиционна цел в сферата на недвижимите имоти

Преглед на резултатите

Ключов индикатор	Мерна единица	2017	2016	% промяна
Приходи от продажби	BGN '000	1 017 105	877 085	16%
Печалба преди лихви, данъци и амортизация	BGN '000	85 944	73 656	16.7%
Пазарен дял в натурално изражение	%			
Софарма АД		13	14	-1%
Софарма Трейдинг АД		21	21	без промяна

Управление

Ключовият управленски персонал на Групата включва изпълнителния директор и членове на Съвета на директорите на Софарма АД и изпълнителните директори, членовете на Съвета на директорите и управителите на дъщерните дружества от Групата.

Софарма АД има едностепенна система на управление със Съвет на директорите от петима членове както следва: д.и.н. Огнян Донеv - председател и членове Весела Стоева, Александър Чаушев, Андрей Брешков и Огнян Палавеев. Дружеството се представлява и управлява от изпълнителния директор д.и.н. Огнян Донеv.

Производствена дейност

Групата е най-големият български производител на ампули и супозитории и единствен производител на лиофилни лекарствени форми в България. Предстои изграждането на нов завод за лиофилни лекарствени продукти и нова екстракционна мощност в Софарма - Казанлък.

Производствената дейност се развива в направленията:

- Субстанции и препарати на основата на растителни суровини (фитохимично производство);
- Готови лекарствени форми в т.ч.: твърди таблетки, обвити таблетки, филмирани таблетки, капсули;
- Галенични - супозитории, капки, сиропи, унгвенти, гелове, кремове;
- Парентерални - инжекционни разтвори, лиофилни прахове за инжекции;
- Разтвори за хемодиализа;
- Медицински изделия и козметични продукти в т.ч. пластири; превързочни продукти; санитарно-хигиенни продукти; лечебна козметика.

2. Служители

Компаниите в Група Софарма оценяват служителите си като най-ценния си актив и се работи в посока employer branding. Като отговорен работодател Групата следва принципи на трудови взаимоотношения, които са начин за постигане равнопоставени партньорски отношения със служителите и за устойчиво развитие:

- Равни права и липса на каквато и да било дискриминация на работното място;
- Осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд;
- Осигуряване на възможности за развитие, основани на равнопоставеност по пол и възраст;
- Осигуряване на право на сдружаване и трудова защита на служителите.

Групата организира и/или подпомага провеждането на програмите за обучение и повишаване на квалификацията на служителите си в съответствие с техните знания, способности и длъжностните им характеристики. Политиката в областта на обучението е специално насочена към постигане на високи професионални познания, както и във връзка с изискванията за здравословни и безопасни условия на труд. Повишаването на квалификацията е една от основните дейности, свързани с развитието на служителите и планирането на кариерните им пътеки. Формите за обучение биват различни: курсове, тренинги, семинари, текущи обучения по-предварително изготвена план-програма за придобиване на специфични умения, съгласно професионалната дейност и обучения по добра производствена практика.

Работниците и служителите имат право на по-високо допълнително възнаграждение, изисквано от приложимия закон за извънреден труд, нощни смени и работа в събота, неделя и по време на празници. Служителите, които работят при специфични, вредни или опасни условия, получават лични предпазни средства и надбавки.

От 2017 г. е въведена система за допълнително материално стимулиране в Таблетен и Ампулен заводи в гр. София, чиято цел е повишаване на мотивацията на служителите.

В завода на Унифарм АД, служителите разполагат с допълнителни материални придобивки като карта за градския транспорт; парични помощи при сключване на брак и раждане на дете в семейство на служител; поемане на разходи за наем на жилище на работници и служители, затруднени материално, по решение на Управителния съвет; подпомагане при продължително боледуване и лечение; допълнително финансиране за покриване на разходи за почивка, за официални и фирмени празници.

Компаниите в Група Софарма реализират различни политики, насочени към служителите, в зависимост от темите, които са значими за служителите на конкретната фирма, които се различават поради спецификите на държавата, в която функционират, както и на дейността на фирмите.

3. Екология

Групата Софарма отстоява и спазва ангажиментите в съответствие с националното законодателство в областта на опазване на околната среда. Прилагат се мерки за:

- разделно събиране на отпадъците, минимизиране, оползотворяване и рециклиране на производствените и битовите отпадъци;
- обучение на персонала по въпроси, свързани с опазване на околната среда и предотвратяване на замърсяването.;
- стриктно следване на императивните изисквания на ПМС 137 на МС и Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки;
- ежегодно измерване на емисиите на отпадни газове в атмосферния въздух от Фитохимичен завод и Завод за твърди лекарствени форми;
- ежемесечно измерване от компетентни служители на Софийска вода на емисиите в отпадни води на производствените площадки А и Б;

- предаване на производствените отпадъци на лицензирани фирми за рециклиране;
- изпълняване на условията от Разрешителното за заустване;
- ежемесечно изготвяне на отчет за внесените и/или пуснати на пазара опаковки по вид на материала, за който се заплаща месечна вноска в Екобулпак АД, с която Софарма АД има сключен договор за оползотворяване на отпадъците от опаковки.

Заводите на Групата са сертифицирани по GMP, което контролира и степента на замърсяване на околната среда.

Групата инвестира в проект за повишаване на енергийната ефективност и разширяване на производствения капацитет на Момина Крепост АД, чрез доставка и въвеждане в експлоатация на ново енергоспестяващо оборудване. То ще допринесе за повишаване на конкурентоспособността на предприятието, но и за устойчиво екологично развитие и растеж и ще намали негативното въздействие от производството върху околната среда (договор BG16RFOP002-3.002-0125-C01 от 15.12.2017 г. на Момина Крепост АД.

Успоредно със законово и сертификационно определените мерки за опазване на околната среда служители от различни компании от Групата се включват в екологични проекти. Такива са:

- засаждане на дървета в Деня на земята;
- проекти, посветени на Световния ден на околната среда 5 юни: WED 2017: връзката между човека и природата „Преоткрий своята природа“ – организирани опознателни разходки с ботаници из градските паркове и градини и кратък разказ за завръщането към природата. WED 2016: “Дивото зове за живот”, тема, фокусирана върху браконьерството, незаконната търговия с диви животни или трофеи от тях, нерегулираното рибарство - информационна кампания с помощта на сдружение „Зелени Балкани“ и подкрепата на Българската минно-геоложка камара.

Офисите на фирмите се намират в „умни“ сгради, например Софарма Варшава, която се помещава в бизнес център с The Leadership in Energy & Environmental Design, с енергоспестяващи системи, използване на дъждовна вода, покривно отглеждане на пчели и административните офиси на Софарма АД в Софарма Бизнес Тауърс, София, чиито асансьори произвеждат електричество, а фасадата е проектирана така, че да пропуска максимално количество дневна светлина. Служителите в Софарма Бизнес Тауърс се радват и на зеления покрив, на „умното“ управление на отоплението/охлаждането и светлината в сградите.

4. Общество

Компаниите в Група Софарма се ангажират към обществото чрез политики и активности, които отново се определят спрямо темите, които са значими за заинтересованите страни на конкретните фирми, в активен диалог с тях. За постигане на максимално въздействие, различни проекти се изпълняват съвместно с партньорски организации и други компании.

Групата мониторира следните рискове, които е идентифицирала като значими и с потенциално влияние за дейността си:

- Свързани с бизнеса на Групата и с промишления отрасъл, в който Групата функционира;
- Рискове, свързани с пазарите, на които Групата оперира;
- Рискове, свързани с валутни курсове и действащия в България валутен борд;
- Валутен риск.

Те са представени подробно в доклад за дейността на Група Софарма за 2017 г., част от Консолидирания отчет на Групата.

Риск	Нисък	Среден	Висок
Социално – политически		<p>Загуба на доверие в медиите (потребителя спираща да вярва и на рекламите вкл.);</p> <p>Намаляване на макроикономическата стабилност;</p> <p>Нестабилна политическата обстановка в България и страните, на които Софарма оперира може да се отрази върху дейността на компанията;</p> <p>Спад на чуждестранните инвестиции</p> <p>Задлъжнялост на домакинствата</p>	<p>Репутацията на Група Софарма може да бъде повлияна неблагоприятно от невярна или подвеждаща информация в медиите;</p> <p>Промени в законодателството и регулациите, които могат да доведат до увеличаване на разходите на Групата;</p> <p>Загуба на доверие в експертността (на лекарите или</p>

			фармацевтите например); Ограничаване на потреблението на домакинствата.
Служители		Текучество поради силно конкурентния пазар Натиск за увеличаване на заплатите	Недостиг на квалифицирани служители с опит.
Екологични	В резултат на сертифицираното производство екологичните рискове са сведени до минимум; Потенциален риск в резултат на природен катаклизъм		
Антикорупция	СОП за взимане на решения	Опит за въвличане в непрозрачни практики от страна на наблюдаващи институции; Неетична конкуренция.	

V. Софарма АД

Нашите ценности

- *Ние произвеждаме генерични лекарства, традиционни продукти и наши оригинални марки с най-високо качество*
- *Ние насърчаваме грижата за здравето чрез социални проекти и предоставяне на достоверна информация*
- *Ние практикуваме и развиваме отговорно отношение към околната среда*
- *Ние работим съвместно с и подкрепяме местните и глобалните общности*
- *Ние изграждаме устойчиви печеливши партньорства с нашите доставчици*
- *Ние подкрепяме развитието и се стремим да допринесем за щастието на членовете на екипа ни*
- *Ние създаваме блага чрез печалба и растеж*

1. Визия, стратегия и корпоративно управление

Визия и стратегия

Визията и стратегията на Софарма АД се определят от корпоративната философия и от мисията, която компанията е приела за основа на дейността си.

Корпоративна философия

Производството на лекарствени средства е не просто технологичен процес, а хуманна мисия, основана на високите стандарти за качество, безопасност и ефективност на медикаментите.

Мисия

Да допринесе за прогреса и развитието на фармацевтичната индустрия и за икономическото развитие и просперитета на българската нация.

От основаването си през 1933 г. компанията се стреми да предоставя достъпни, ефикасни и съвременни лекарства на българския пациент. Софарма АД е наследник на производствената и аптечна лаборатория на Българското аптекарско кооперативно дружество, основано още през 1914 г.

Производството на лекарства от широко и съвременно портфолио, създаването на работни места, устойчивото развитие и икономическия принос на предприятието, са водещи принципи още от създаването на производствената лаборатория, към които Софарма се придържа и днес.

Софарма АД се стреми да разработва, произвежда и доставя достъпно, съвременно и ефикасно лечение на милиони пациенти в България и на пазарите, на които реализира своята продукция.

Компанията формализира дейността си по устойчиво развитие чрез присъединяването към UNGC през 2004 г. След създаването на БМГД компанията участва активно в проектите на регионалната мрежа и от 2016г. се отчита като „напреднал“ с Комюникето по напредъка.

Отговорното корпоративно поведение е в основата на бизнес развитието на Софарма АД. Стратегията за КСО е част от икономическата програма на компанията, като инициативите и проектите подкрепят основния бизнес на Софарма и са част от ДНКто на фирмата.

Софарма АД има ясно дефинирани визия, мисия и ценности, които определят дейността и посоката на развитие на компанията.

Политика на корпоративно гражданство

Корпоративното гражданство на Софарма се развива спрямо описаните по-долу регулации и правила:

Регулации и правила за корпоративно гражданство	Описание	Година на приемане	Обновяване
Конституцията и законите на Р. България		1879	2015
Десетте принципа на ГД на ООН	<p>Глобалният Договор призовава компаниите да възприемат, подкрепят и приложат в своята сфера на влияние, сбор от ценности, разделени в четири основни категории:</p> <p><i>Права на човека:</i></p> <p>Принцип 1. Зачитане и подкрепа за опазването правата на човека.</p> <p>Принцип 2. Гаранция за необвързване с действия, нарушаващи правата на човека.</p> <p><i>Трудови норми:</i></p> <p>Принцип 3. Приемане свободата на сдружаване и ефективно признаване на правото на колективно договаряне.</p> <p>Принцип 4. Премахване на всякакви форми на насилствен и принудителен труд.</p>	2004	2016 SDG

Принцип 5. Ефективно премахване на детския труд.

Принцип 6. Изкореняване на дискриминацията по отношение на правото на труд и на професия.

Околна среда:

Принцип 7. Подкрепа за превантивните подходи в опазването на околната среда.

Принцип 8. Подемане на инициативи, стимулиращи поемането на по-голяма отговорност към околната среда.

Принцип 9. Насърчаване развитието и разпространението на технологии, щадящи околната среда.

Антикорупция:

Принцип 10. Подкрепа на антикорупционни инициативи и политика на прозрачност.

Цели за устойчиво развитие на ООН SDG

1. Изкореняване на бедността повсеместно и във всички нейни форми.
2. Премахване на гледа, постигане на сигурност на храната и по-качествено хранене и насърчаване на устойчиво селско стопанство.^[5]
3. Осигуряване на здравословен начин на живот и стимулиране на благосъстоянието за всички във всички възрасти.
4. Осигуряване на приобщаващо и равностойно качествено образование и стимулиране на възможностите за учене на всички през целия живот.
5. Постигане на равенство между половете и овластяване на всички жени и девойки.
6. Осигуряване на достъпност и устойчиво стопанисване на водоснабдяването и канализацията за всички.
7. Гарантиране на достъп до финансово достъпна, надеждна, устойчива и съвременна енергия за всички.
8. Насърчаване на постоянен, приобщаващ и устойчив икономически растеж, пълна и продуктивна заетост и достоен труд за всички.

2015

9. Изграждане на гъвкава инфраструктура, насърчаване на приобщаваща и устойчива индустриализация и стимулиране на иновациите.
10. Намалване на неравнопоставеността в и между страните.
11. Трансформиране на градовете и населените места в приобщаващи, безопасни, стабилни и устойчиви центрове.
12. Осигуряване на устойчиви модели на потребление и производство.
13. Предприемане на спешни действия за борба с климатичните промени и въздействието им.
14. Съхранение и устойчиво ползване на океаните, моретата и морските ресурси за устойчиво развитие.
15. Запазване, възстановяване и стимулиране на устойчивото ползване на сухоземните екосистеми, устойчиво стопанисване на горите, борба с опустиняването и преустановяване на деградацията на почвата и пристъпване към регенерирането ѝ, както и прекъсване на загубата на биоразнообразието.
16. Насърчаване на мирни и приобщаващи общества за устойчиво развитие, осигуряване на достъп до правосъдие за всеки и изграждане на ефективни, отговорни и приобщаващи институции на всички нива.
17. Укрепване на средствата за изпълнение и обновяване на глобалното партньорство за устойчиво развитие.

Етичен кодекс на поведение

Цели да установи нормите за етично и професионално поведение във всички аспекти на дейността им, да предотврати възможностите за допускане на прояви на бюрокрация, корупция и други незаконни действия, като по този начин повиши общественото доверие в техния професионализъм и морал и да утвърди авторитета на дружеството.

2007

Софарма АД, като корпоративен гражданин, функционира въз основа на Конституцията, законите и подзаконовите нормативни актове на РБългария и във всички свои действия спазва разпоредбите на държавната и местната власт и регулаторните органи. Компанията следи за обновяването на законодателството, касаещо дейността и и стриктното му прилагане.

В изготвянето на стратегиите си за развитие и ежедневните си ангажименти, Софарма АД следва 10те принципа на Глобалния договор на ООН и създава и участва в програми, които подпомагат прилагането им не само от компанията, но и в обществото.

Системи на управление

Системите за корпоративно управление, в съответствие с които се управлява и функционира Софарма АД са описани подробно в общата част на нефинансовата декларация на групата.

2. Отпечатък от дейността на компанията

Икономически отпечатък

Икономически и Финансови показатели	2017	2016	% промяна	Заинтересовани страни
Решение за изплащане на дивиденди от ОС в размер 0,10 лв. за 1 акция	0,10	0,10	-	Акционери
Платени данъци	9 645	10 709	-9.94	Държавна и местна власт
Платени данъци	6 444	7 246		
Платен корпоративен данък	3 201	3 463		
Плащания към доставчици	120 731	118 062	2.26	Доставчици /вкл. на външни услуги
Цена на труда	40 678	36 273	12.14	Служители
Инвестиции	28 120	35 991	-21.8	Трети компании и лица
Покупка на имоти, машини и оборудване	12 649	6 061		
Покупка на нематериални активи	29	130		
Покупка на инвестиции в асоциирани дружества	4 052	2 058		
Покупка на инвестиции на разположение и продажба	1 377	2 080		
Покупка на акции/дялове в дъщерни дружества	10 013	25 662		

Социален отпечатък

Икономически и Финансови показатели	2017	2016	% промяна	Заинтересовани страни
Заводи /Служители	10/ 1 953	8 / 2076	25/ - 5.93	Брой служители
Обучения /разходи хил.лв./	218	197	10.66	Служители
Социални разходи /разходи хил.лв./	3 390	2 459	37.86	Служители
Медицинско обслужване	792	802	-1.25	Служители
Дарения	372	340	9.41	Местни общности
Инвестиции, свързани с развитието на генеричната бизнес сфера и здравната система (спонсорства и участия в семинари, обучения на мед. специалисти и фармацевти, събития)	7	8	-12.5	Всички заинтересовани лица
Инвестиции, свързани с развитието на бизнес средата (КРИБ напр, IR)	71	40	77.5	Всички заинтересовани лица
Инвестиции в програми за здравословен живот/ Investments to healthy lifestyle programs	67	51	31.37	Общество
Инвестиции в публичните комуникации / Investments in public communications	50	68	-26.47	Общество

Екологичен отпечатък

Показатели	2017	2016	%
Разходи за суровини (ел. енергия, топлоенергия, горива, вода; без основните суровини, брак и обезценка) BGN 000	26 344	22 980	14,6
Емисии отпадни газове в атмосферния въздух/	0*	0	
Емисии в отпадните води	Отпадните води се пречистват в ГПСОВ**		
Обучение и участие на персонала за начините за опазване на околната среда	Инструктаж на служителите при постъпване Инструкции за оползотворяване и разделно събиране на отпадъците Инструкции как се работи с отпадъчни вещества в звената		

*Заводите на Софарма са сертифицирани по GMP, което контролира и степента на замърсяване на околната среда. Емисиите отпадни газове са под 50 тона годишно, което според стандартите клони към 0. Успоредно с това използването на воден филм е предпоставка за неотделянето на газове в атмосферата.

**От години в производството в заводите на компанията не се използват органични вещества за филмиране на таблетките, което гарантира нулевото замърсяване на отпадните води.

Служители

Равни възможности за работа по пол, възраст и образование:

Служители	2017	%	2016	%
Жени	1291	62	1138	62
Мъже	778	38	696	38

Служители/ <i>Employees</i>	Брой		% промяна	Жени / <i>Women</i>			Мъже / <i>Man</i>		
	2017	2016		2017	2016	%	2017	2016	%
Възраст									
Служители до 30г.	210	189	11.11	181	110	64.54	29	79	-63.3
31- 40г.	435	390	11.54	280	247	13.36	155	110	40.9
41 – 50г.	662	617	7.29	452	416	08.65	210	201	4.48
51 – 60г.	628	530	18.49	383	328	16.77	245	202	21.3
Над 60г.	134	108	24.07	45	37	21.62	89	71	25.4

Служители образование	Брой		% промяна 2017
	2017	2016	
Висше	893	799	11.76
Полувисше	46	41	12.2
Средно	1099	965	13.9
Основно	31	29	6.9

Равни възможности за кариерно развитие

Служители Йерархия		Жени			Мъже		
		2017	2016	%	2017	2016	%
Топ мениджмънт	4	1	1	-	3	3	-
Мениджърски състав	39	17	12	41.66	22	21	4.76
Среден мениджмънт	144	79	66	19.7	65	60	8.3
Експерти	787	511	449	13.80	276	250	10.4
Неекспертен персонал	1095	682	611	11.62	413	365	13.15

Право на сдружаване

През 2017 година 425 служители са членували в общо 3 синдикални организации – две национално представени и една в структурата на Софарма АД (2016 година: 428 служители).

3. Организационна структура

Председател на Съвета на директорите и изпълнителен директор			
Заместник председател на Съвета на директорите	Член на Съвета на директорите	Независим член на Съвета на директорите	Независим член на Съвета на директорите
Директор "Бизнес операции, стратегическо и организационно развитие"	Директор "Маркетинг"	Ръководител направление "Осигуряване на качеството"	Представителство на Софарма АД в: <ul style="list-style-type: none"> → Украйна → Полша → Казахстан → Балтийските държави и Беларус → Турция → Азербайджан → Грузия → Армения → Тунис → Китай → Израел и палестинските територии
Директор "Финанси"	Директор по сигурността	Направление "Регулаторни дейности - България и трети пазари"	
Заместник-директор "Финанси"	Директор "Технически въпроси"	Направление "Медицински дейности и клинични проучвания"	
Директор "Връзки с инвеститорите"	Директор "Производствени въпроси"	Направление "Регулаторна дейност - Европейски процедури"	
Директор "Връзки с институциите"	Директор "Координация на производството"	Направление "Лекарствена безопасност"	
Директор "Интелектуална собственост"	Ръководител направление "Производство"	Личен състав	
Директор "Реклама и корпоративни комуникации"	Директор "Управление на качеството"	Главен счетоводител	

4. Продукти и услуги

Дружеството произвежда и търгува лекарствени субстанции и форми и развива научно-изследователска и инженерно-внедрителна дейност в областта на фотохимията, химията и фармацията. Софарма АД има 10 завода в България за производство на готови лекарствени форми и субстанции.

Дейността на дружеството и производствените процеси са в съответствие с националното и европейското законодателство и изискванията на Добрата производствена практика и Добрата лабораторна практика. Освен задължителните за фармацевтичните производители стандарти, Софарма АД е стандартизирала дейността си и по ISO, чрез програми за управление на риска и системи за корпоративно управление.

5. Развитие на компанията

Дистрибуторски пазар

2005

Най-модерния български логистичен център

През 2005 г. „Софарма“ отваря най-модерния логистичен център в България (логистичен терминал) за дистрибуция на фармацевтични продукти. Логистичният център напълно съответства на Европейските изисквания за Добра дистрибуторска практика (GDP).

2006

Изграждане на нов високотехнологичен таблетен завод за производство на твърди лекарствени форми

„Софарма“ стартира процеса на проектиране и изграждане на нов високотехнологичен таблетен завод за производство на твърди лекарствени форми с удвоен капацитет и инвестиционен потенциал от над 40 млн. евро. Всички дейности свързани с проектирането, строителството и валидирането напълно съответстват на европейските стандарти за фармацевтично производство и са одобрени от Изпълнителната агенция по лекарствата. За този проект „Софарма“ получава наградата „Сертификат за първи клас инвеститор“.

2007

Завършване на нов завод за ампули в София

През 2007 г. „Софарма“ направи следващата стъпка в модернизиранието и увеличението на производствените мощности в таблетното производство в „Българска Роза – Севтополис“ АД, Казанлък.

2008

Официалното откриване на новия завод за фармацевтични субстанции се състоя през 2008 г.

Като единствен производител на ампули в България, през 2007 „Софарма“ предприема реконструкция на своето съоръжение за ампули, за да увеличи производствения му капацитет.

2010

Регистриран е първият оригинален продукт на „Софарма“ в Западна Европа.

Започва изграждането на два нови производствени завода в Сърбия и България и е учредено дъщерно дружество на „Софарма“ в Полша.

2011

Следваща стъпка като публично дружество

Регистрация на Варшавската фондова борса.

2012

Откриване на административния офис

За първи път в новата история на дружеството откриваме нов административен офис, по-достъпен за нашите гости и партньори. За трета поредна година „Софарма“ получава приза „Най-добра публична компания“ от класацията Капитал Топ 100.

2013

Откриване на най-модерния ни завод за твърди лекарствени форми

Новият най-съвременен завод за твърди лекарствени форми на „Софарма“ е пуснат в експлоатация и печели три награди в областта на строителството. „Софарма“ предприема редица дейности по консолидация на Групата.

2014

Отваряме нова страница

След приключване на големите проекти за модернизация на производствените мощности вече можем да поставим силен акцент върху научноизследователската и развойна дейност.

2015

Консолидация и нови хоризонти

„Българска Роза - Севтополис“ АД най-после се влива в „Софарма“. „Софарма Трейдинг“ АД влезе на сръбския пазар.

V. Стратегията за КСО

5.1 Дефиниция

Отговорното корпоративно гражданство за Софарма АД е единственият начин за устойчиво бизнес развитие с ясна визия за целите, необходимите ресурси за постигането им и отпечатъка в икономическата, социална и екологична сфера на дейността на компанията. Успоредно с инвестициите в бизнеса си Софарма АД работи по постигането на SDG 2016 на ООН.

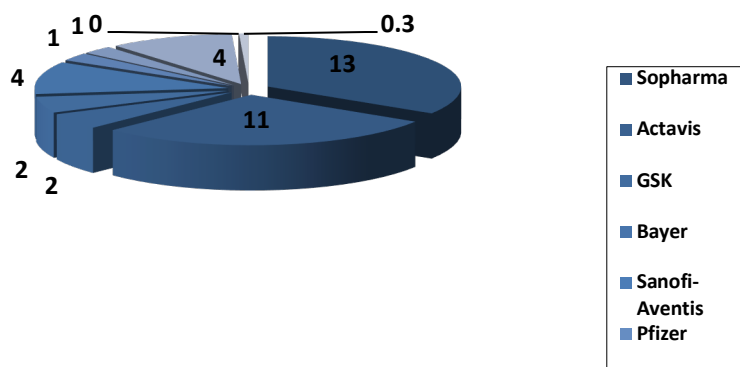
Софарма АД активно комуникира дейността си с всички заинтересовани страни.

КСО е част от отговорното корпоративно гражданство на Софарма АД. КСО стратегията, инициативите и конкретните активности се създават, координират и осъществяват от дирекция Комуникационни стратегии и КСО, след одобрение на стратегията от изпълнителния директор на Софарма АД. Директорът на „Комуникационни стратегии и КСО“ е на пряко подчинение на Изпълнителния директор на компанията, а в самата дирекция има мениджър КСО и корпоративни комуникации.

Политиките и конкретните проекти са насочени в 4 основни направления:

✓ Пазар

Отговорното поведение към заинтересованите страни е единственият начин за правене на бизнес и постигане на просперитет. Продуктите и бизнес моделът, които създаваме, позиционират Софарма АД сред топ 10 на компаниите на българския фармацевтичен пазар и на първо място по продажби в натурално изражение с 13% от пазара.

✓ Заинтересовани страни

За Софарма АД заинтересована страна е всяка група, която директно или индиректно е свързана с дейността на компанията, има потенциал за въздействие върху нея и може да повлияе върху взимането на решение за бизнес развитието на компанията като социално отговорна организация, от една страна. От друга – това е всяка група, върху която Софарма АД въздейства при осъществяването на дейността си.

За компанията взаимоотношенията със заинтересованите страни са верен индикатор за степента на успех на компанията, за мястото ѝ в икономическия и обществен живот в страната и доколко е правилна приетата посока на развитие.

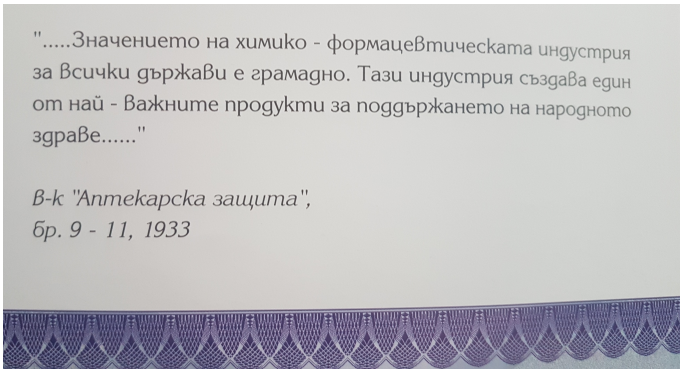
- ✓ Ключова заинтересована страна за нас са пациентите, за които продуктите на Софарма АД предоставят лечение и са средство за подобряване качеството на живот.
- ✓ Акционери – като публична компания Софарма АД носи отговорност за всяко свое решение пред инвеститорите, които са се доверили на стратегията ѝ за развитие и на показаните резултати. Ето защо КСО програмите на компанията се представят с всеки годишен отчет на Софарма АД.
- ✓ Държавна и местна власт.
- ✓ Партньори – успехът на Софарма АД зависи от успеха на компаниите по веригата от доставчици и партньорските компании.
- ✓ Служители – днес служителите са сред най-ценните активи на всяка компания, особено във високотехнологично производство, каквото е фармацията, и инвестицията в тях е с висока възвращаемост. Те са първите посланици на мисията на компанията и корпоративната култура. Отвъд здравословната работна среда, възможностите за професионално развитие, социалните придобивки, които Софарма приема като задължителен минимум в трудово-

правните си взаимоотношения, компанията се стреми да изгради общи ценности със своите служители и да се включва в обществени проекти, значими за самите тях.

- ✓ Местна общност – Софарма АД притежава 10 завода в страната и като основен инвеститор в някои региони носи отговорност, надхвърляща бизнес ангажиментите. Компанията инвестира ресурси в проекти, които са важни за конкретния регион. Същевременно, като най-големия български фармацевтичен производител, Софарма АД реализира национални кампании.
- ✓ Околна среда – Софарма АД работи изцяло по стандартите на GMP и GDP, но успоредно с това инвестира в създаването на „умни“ сгради, съоръжения за възобновяеми източници на енергия, отглеждане на собствени насаждения за суровини и т.н. Целта е да се намали отпечатъкът на компанията върху околната среда.
- ✓ Общество – Софарма АД използва експертизата и ресурсите си, за да допринесе не само за икономическото и социалното развитие, но и за повишаване на културата и качеството на живот чрез създаването и развитието на конкретни проекти. Компанията подкрепя развитието на активно гражданско общество у нас и заема категорични позиции по различни социално-значими теми.

5.2 Управление на КСО

Корпоративната отговорност е залегнала в създаването на компанията, чиято цел е била създаването на индустрия, която да поддържа народното здраве, създаването на поминък за населението и развиването на стопанската политика на страната. За тези по-далновидни цели свидетелстват публикации от в-к „Аптекарска защита”, 1933 г.:

".....Значението на химико - фармацевтичката индустрия за всички държави е грамадно. Тази индустрия създава един от най - Важните продукти за поддържането на народното здраве....."

*В-к "Аптекарска защита",
бр. 9 - 11, 1933*

Организационно КСО се дефинира като дейност през 2003 г. като част от ангажиментите на направление Маркетинг и реклама, а от 2013 г. е сред приоритетите на дирекция Реклама

и корпоративни комуникации, с управляващ дейността мениджър КСО. Акцентирайки върху проектите със социална насоченост като инструмент за поддържане на репутацията на компанията, към момента звеното се нарича Комуникационни стратегии и КСО и работи активно както с маркетинг структурите, така и с Дирекция за връзки с инвеститорите.

**Основни области на корпоративната отговорност
Стратегическо управление**

Пазар	Служители	Околна среда	Общество	Корпоративно гражданство
Прозрачно корпоративно управление	Отговорен работодател: Нулева дискриминация по отношение правото на труд, полова	Системи за управление на околната среда	Принос към икономическото развитие	Антикорупция
Гарантирано качество и безопасност на продуктите и услугите	Гарантиране на правото на сдружаване	Намаляване на екологичния отпечатък	Развитие на системата на здравеопазване	Работа по SDG 2016
Устойчивост	Развитие на служителите: йерархично и като квалификация и образование	Отговорно използване на ресурсите	Превенция на здравето	Участие в създаването и прилагането на международни стандарти, свързани с фармацията
Етична конкуренция	Достойно заплащане на труда	Намаляване на прякото въздействие	Предоставяне на достъпно и качествено лечение	Работа с партньорски организации
Отговорен маркетинг	Гарантиране на здравословни и безопасни условия на труд	Намаляване на непреките въздействия	Инвестиции в образованието	Съвместни проекти на организации, в които

				компаниите от Групата членуват
Отговорно снабдяване	Социални придобивки за служителите	Участие в екологични проекти	Инвестиции в публичните комуникации	Развитие на генеричната индустрия в страната
Развитие на сферата на фармацията	Вътрешна комуникация	Обучение на служителите за разделното събиране на отпадъците и по въпросите, свързани с опазване на околната среда		

Ангажимент към заинтересованите страни

Софарма АД поддържа непрекъснат отворен диалог с всички заинтересовани страни чрез различни комуникационни канали в зависимост от целевата група: официалните корпоративни медии, официални съобщения към БФБ, социални мрежи.

Диалогът с акционерите, централната и местна власт, бизнес-партньорите, неправителствените организации се осъществяват както чрез традиционните канали за комуникация, така и при участие и подкрепа в събития, дискусии и съвместни проекти. Традиционни комуникационни канали са корпоративния сайт на Софарма АД, сайтът www.sopharmagroup.com, отчетите за дейността на компанията, Комюнике по напредъка към ГД на ООН, бюлетини на партньорските организации. Неформални комуникационни канали: профили на Софарма АД в социалните мрежи, мобилни приложения на компанията и други.

Софарма комуникира с всички заинтересовани страни чрез различни канали и с различна честота:

Заинтересовани страни	Канали за комуникация	Честота
Пациентите	Продуктови сайтове Официалните корпоративни медии на Софарма АД –	Всяка седмица При наличие на актуална информация;

	<p>Корпоративен сайт www.sopharma.bg</p> <p>Сайт на Групата www.sopharmagroup.com</p> <p>Профили на компанията във Facebook, Instagram, Twitter</p> <p>социална платформа „Здрави“</p> <p>мобилно приложение „Здрави“</p> <p>мобилно приложение Ex Smoker</p> <p>Проучвания за разпознаваемост на марката</p>	<p>Софарма АД използва корпоративния си сайт за доставяне на достоверна информация, свързана с европейските генерични асоциации; промени в регулаторните рамки, касаещи крайния потребител и др.</p> <p>Ежедневно</p> <p>Ежедневно</p> <p>Ежедневно</p> <p>Ежедневно</p> <p>При необходимост</p>
Акционери	<p>Общо събрание на акционерите</p> <p>Уведомления</p> <p>Срещи</p> <p>Официалните корпоративни медии на Софарма –</p> <p>Корпоративен сайт www.sopharma.bg</p> <p>Сайт на Групата www.sopharmagroup.com</p>	<p>Минимум веднъж в годината</p> <p>Регулярно</p>
Държавна и местна власт	<p>Участие в годишни срещи „Бизнесът среща правителството“</p>	<p>Веднъж в годината</p> <p>2-3 събития в годината</p>

	<p>Участие във форуми, посветени на проблемите във фармацията</p> <p>Официални сайтове на държавната и местната власт, на контролните органи</p> <p>Официалните корпоративни медии на Софарма – Корпоративен сайт www.sopharma.bg Сайт на Групата www.sopharmagroup.com</p> <p>Участия в работни групи, свързани със системата на здравеопазване и фармацията</p>	<p>Всеки ден</p> <p>Всеки ден</p> <p>Регулярно, в зависимост от програмата на конкретната група</p>
Партньори по веригата	Работни срещи	Регулярно
Служители	<p>Интранет страница;</p> <p>Facebook страница на Софарма;</p> <p>Корпоративен сайт www.sopharma.bg</p> <p>Сайт на Групата www.sopharmagroup.com</p> <p>Табла за обяви</p> <p>Вътрешен мейлинг</p>	<p>При необходимост</p> <p>Ежедневно</p> <p>При необходимост</p> <p>При необходимост</p> <p>При необходимост</p> <p>При необходимост</p>

Общество	Проекти за здравословен живот Проекти за публични комуникации Facebook страници Софарма, „Здрави“, „Силен ден“ Профили в социалните мрежи Twitter, Instagram	Ежедневно 4 пъти в годината Ежедневно Ежедневно
Партньори от членства	Срещи и конференции Работни срещи	Регулярно

VI. Сфери на нефинансов отчет

6.1 Пазар

Дружеството-майка осъзнава ролята си на значим фактор във фармацевтичния сектор на европейско ниво и в българската икономика. В сектора на фармацията в България са заети 12 000 високо квалифицирани професионалисти, а от средата на 20-ти век България отбелязва ръст на фармацевтичния сектор, като лекарственият пазар е нараснал с 9.5% в стойностно изражение и 3.6% обеми за 2016 година.

Като водещ вертикално-интегриран български производител, износител и дистрибутор на фармацевтични продукти, Дружеството-майка налага стандарти на фирмите по веригата, като следва принципите на прозрачност и отговорност на управлението.

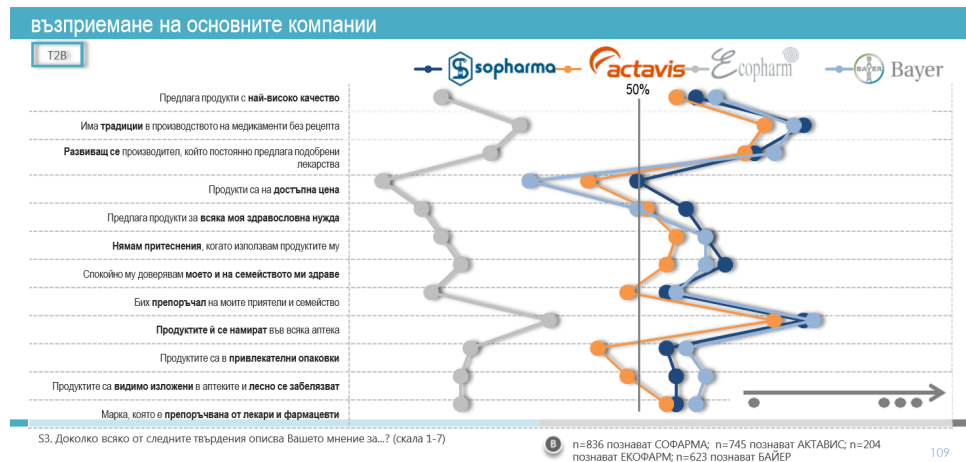
Корпоративното устойчиво развитие на Дружеството-майка изисква инвестиции и в сферите наука и развитие, управление на качеството, индустриална собственост, публичност и прозрачност.

✓ Преглед на резултатите

Ключов индикатор	Мерна единица	2017	2016	% промяна
Приходи от продажби	BGN '000	205 259	182 396	12,5
Печалба преди лихви, данъци и амортизация	BGN '000	57 309	43 849	30,7%
Пазарен дял в натурално изражение	%	13	14	-1%
Пазарен дял като % от обема в стойност	%	4	4	-

Дружеството-майка е сред компаниите, заедно с Актавис и Байер, с най-голямо доверие от страна на потребителите в България според проучване, проведено през 2017 г.

СОФАРМА се представя по-добре от основния си конкурент АКТАВИС. БАЙЕР по част от атрибутите изпреварва СОФАРМА. Включително по опаковки и видимост на продуктите в аптеката. Предимствата на СОФАРМА са традиция (почти наравно с БАЙЕР), достъпни цени и доверие.

Пазарният дял в натурално изражение на продуктите на Софарма АД, както и дялът на ОТС продуктите са показател за позиционирането на компанията в съзнанието на потребителите. Репутацията на компанията, като функция от устойчивия бизнес модел, качеството и достъпността на лекарствата, както и адекватната КСО стратегия, влияят и върху избора на крайния потребител при покупка на лекарства.

✓ Корпоративно управление

Група Софарма е българско акционерно дружество с едностепенна система на управление. Дружеството се управлява от Съвет на директорите, в състав: д.и.н. Огнян Донеv - Председател и членове Весела Стоева, Огнян Палавееv, Александър Чаушев, Андрей Брешков. Съветът на директорите избира измежду членовете си изпълнителен директор, който представлява и управлява компанията: д.и.н. Огнян Донеv.

Съветът на директорите определя насоките и стратегическия план за развитие на компанията, а оперативното изпълнение се осъществява от управленски екип, отчитащ дейността си пред Изпълнителния директор Огнян Донеv, д.и.н.

✓ Производствена дейност

Софарма АД има 10 производствени завода в България, които функционират спрямо изискванията на ЕС и на българското законодателство.

Завод за твърди лекарствени форми, гр. София

Завод за течни и твърди лекарствени форми, село Врабево

Завод за твърди лекарствени форми, гр. Казанлък

Фитохимичен цех, гр. Казанлък
Ампулен завод, гр. София
Лиофилно производство, гр. София
Химичен завод, гр. София
Завод за супозитории, гр. София
Гама стерилизация, гр. София
Завод за медицински консумативи гр. Сандански

Софарма АД е най-големият български производител на ампули и супозитории и единствен производител на лиофилни лекарствени форми в България. Предстои изграждането на нов завод за лиофилни лекарствени продукти.

Производствената дейност се развива в направленията:

Субстанции и препарати на основата на растителни суровини (фитохимично производство);

Готови лекарствени форми в т.ч.: твърди таблетки, обвити таблетки, филмирани таблетки, капсули;

Галенични - супозитории, капки, сиропи, унгвенти, гелове, кремове;

Парентерални - инжекционни разтвори, лиофилни прахове за инжекции;

Разтвори за хемодиализа

Медицински изделия и козметични продукти в т.ч. пластири; превързочни продукти; санитарно-хигиенни продукти; лечебна козметика.

✓ Продукти

Софарма произвежда продукти за следните терапевтични групи: сърдечно-съдови, гастроентерологични, дерматологични, психоневрологични, антиалергични, респираторни, аналгетични, ревматологични.

Компанията има повече от 210 продукта в портфолиото си, основно генерици и 15 оригинални продукта, от които 12 на растителна основа.

Отчитайки отговорността, свързана с пазарната си позиция, Софарма АД инвестира в нови производствени мощности, технологии и продукти за постигане на по-достъпно и ефикасно лечение:

Инвестиции	2017	2016	% промяна
Разрешения за употреба /бр./	3	3	-
Инвестиции в нови продукти /бр./	7	3	133%
Фарм. разработки на лекарствени продукти и активни вещества /бр./	5	10	-50%
Инвестиции в нови технологии - трансферирани и валидирани /бр./	30	15	100%
Обновяване на производствените мощности, BGN '000:			
-Сгради (нови и реконструкция)	1 224	1 587	-23%
-Машини и оборудване	4 694	600	682%
-Ново таблетно производство	6 960	7 429	-6%
-Ново ампулно производство	5 154	5 457	-6%
-Биологични активи	139	134	4%

Дружеството инвестира в обогатяване на генеричното портфолио, като работи за внедряване на генерични продукти:

- ✓ Доказано ефикасни
- ✓ Утвърдени като златен стандарт в лечението на различни заболявания
- ✓ Актуални спрямо пазарите

Предстоящи инвестиции през 2018 г. в:

- Нов лиофилен завод в София
- Изграждане на екстракционна мощност в завода в Казанлък за ефективно производство на фитопродукти

✓ **Отговорен маркетинг**

Софарма АД следва гъвкава маркетингова политика, взимайки предвид възможното нарастване на доставните цени на суровините и материалите, промените в изискванията към производителите на лекарства за доставчиците на суровини, както и спецификите на пазара на лекарства. За гарантиране на изискваното качество на субстанциите за своите оригинални продукти (Табекс, Нивалин, Карсил) Софарма АД притежава трайни насаждения на жълта акация, отглежда блатно кокиче в собствена оранжерия в Софарма гр. Казанлък и едногодишния бял трън. Стойността инвестициите в биологични активи за 2017 г. е в размер на 139 х.лв. (31.12.2016 г.: 134 х.лв.).

Софарма има разработена политика и процедури за оценка на контрагентите си, като се прави регулярна оценка на риска. Компанията си партнира с над 70 български и чуждестранни лицензирани търговци на лекарства, с доказана история на взаимоотношенията на основните пазари.

Комуникационните послания на компанията са в съответствие с национални етични правила за реклама и търговска комуникация.

✓ Етична конкуренция

Софарма АД стриктно спазва националното и европейско законодателство и изискванията, свързани с правилата за конкуренция. Компанията е водена в дейността си от убеждението, че етичното поведение е задължително условие за развитие на свободния пазар. Дружеството е изложено на силна конкуренция от една страна и от друга – на нови форми на сътрудничество в сферата на здравеопазването.

Софарма АД инвестира предимно в развитие на генерично прозводство, като се очаква ролята на генеричната индустрия за устойчиво здравеопазване в България и в Европа да расте. Генеричните лекарства са средство за оптимизиране на разходите за здравеопазване и за повишаване ефективността на здравеопазването, като се осигурява достъп до ефикасно и съвременно лечение на повече пациенти и се освобождават средства за създаване на нови лекарства. Правителствата провеждат политики за използване на генерични лекарства и същевременно демографските характеристики на населението в Европа предопределят повишеното търсене на лекарства, особено за хроничните болести.

Засилената конкуренция и развитието на науката, вкл. на биоеквивалентните лекарства, създават нови форми на сътрудничество: ко-маркетинг и ко-развойна дейност; договори за изработка; лицензионно производство.

В световен мащаб стартират инициативи за насърчаване на успешната конкуренция:

- ✓ отмяна на патенти за трети страни, за да се помогне на генеричните продукти в ЕС да са конкурентни срещу генеричните компании от Канада, САЩ и Япония;
- ✓ подписване на споразумение за взаимно признаване на инспекциите на производствените обекти за лекарства за хуманната медицина между САЩ и страните от ЕС, което трябва окончателно да влезе в сила за всички страни членки на ЕС до 2019 г.

6.2 Служители

Софарма АД инвестира в своите служители с убеждението, че са най-ценният й актив. Като отговорен работодател компанията следва определени принципи на трудови взаимоотношения:

- Нулева толерантност към какъвто и да било род дискриминация на работното място.
- Осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд.

- Осигурява възможности за развитие, основани на равнопоставеност по пол и възраст.
- Осигуряване на право на сдружаване и трудова защита на служителите.

Поради естеството си на дейност Софарма АД гарантира безопасните и здравословни условия на труд, следвайки стандартите на GMP. Заедно с това, компанията осигурява на своите работници и служители работни места, съответстващи на знанията и уменията им. Високотехнологичното производство, каквото е фармацевтичната днес, предполага тяхното непрекъснато повишаване и разширяване, което за Софарма АД е инвестиция в значим актив. Програмите за повишаване на квалификацията и курсовете, които компанията предлага на служителите си, целят да повишат нивото им на компетентност.

Като част от своята социална отговорност Софарма АД въведе система, осигуряваща справедливо заплащане на положения труд и стимулиране на работниците. От 01.03.2017 г. в завод за Ампулни лекарствени форми се прилага пряка повременина система за фактическо отработено време и допълнително материално стимулиране на основните работници на база ежемесечна оценка за произведена и отчетена качествена продукция. ДМС стига до 30%.

Софарма АД ще предложи на акционерите си да раздава бонуси на служителите си под формата на акции, като част от програмата си за корпоративна социална отговорност. Така ще се стимулира още по-доброто представяне на екипа и развитието на инвестиционна култура.

Извън преките си ангажименти като работодател Софарма АД създава и развива социални проекти и програми и участва в колективни такива, насочени към служителите и към техните общности.

- Здравословен живот:
 - Допълнително здравно обслужване
 - Безплатни дентални услуги
 - Наличие на медицински сестри в заводите на компанията
 - Ежегодни безплатни прегледи при специалисти
 - Безплатен фитнес
 - Безплатни курсове по народни танци
 - Включване в програмата за физическа активност Мултиспорт
 - Провеждане на детски лагер по тенис на корт
 - Активности, свързани с мобилното приложение @Здрави
 - Предоставяне на възможност служителите да посетят безплатно форумите Дълголетие и Свободата да бъдеш
 - Включване на служителите като @SopharmaTeam в различни състезания:
 - Състезание по тенис на корт
 - Състезание по велосипедизъм

Създаване и активно участие в програмата на БМГД „Здрави на работа“ с пилотния проект „Игри за добрини“. Проектът включва състезание на отбори от компаниите участници в състезания по футбол, тенис на корт, колоездене и волейбол.

- @SoSociety, SoSopharma
 - ✓ Безплатна детска градина на територията на Софарма за деца на служителите на компанията;
 - ✓ Помощ за всеки първокласник – раница с всички необходими помагала;
 - ✓ Бебешки комплект за всяко новородено дете;
 - ✓ Създаване и активно участие в програмата на БМГД „Гордея се с труда на моите родители“, в която деца на служителите посещават местоработата на родителите си и се учат за ценността на труда като начина за създаване на блага;
 - ✓ Безплатна библиотека;
 - ✓ Поддържане на достъпни и модерни бази за отдих на служителите във Врабево, Бобошево, Поморие и Овчаров плаж.

През 2017 г. Софарма отбеляза пет години от създаването на детската градина в компанията за децата на служителите в Софарма АД!

6.3 Екология

Софарма АД отстоява и спазва ангажиментите си в съответствие с националното законодателство в областта на опазване на околната среда. Компанията прилага мерки за:

- ✓ разделно събиране на отпадъците, минимизиране, оползотворяване и рециклиране на производствените и битовите отпадъци
- ✓ осигуряване подходящо обучение на персонала по въпроси, свързани с опазване на околната среда и предотвратяване на замърсяването
- ✓ изпълнява императивните изисквания на ПМС 137 на МС и Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки
- ✓ се измерват емисиите на отпадни газове в атмосферния въздух от Фитохимичен завод и Завод за твърди лекарствени форми
- ✓ ежесечно Софийска вода измерва емисиите в отпадни води на производствените площадки А и Б
- ✓ Производствените отпадъци се предават на лицензирани фирми за рециклиране.
- ✓ Изпълнени са условията от Разрешителното за заустване.
- ✓ Веднъж месечно се прави отчет за внесените и/или пуснати на пазара опаковки по вид на материала, за който се заплаща месечна вноска в Екобулпак АД, с която Софарма АД има сключен договор за оползотворяване на отпадъците от опаковки.

- ✓ Заводите на Софарма са сертифицирани по GMP, което контролира и степента на замърсяване на околната среда. Емисиите отпадни газове са под 50 тона годишно, което според стандартите клони към нула.
- ✓ От години в производството в заводите на компанията не се използват органични вещества за филмиране на таблетките, което гарантира нулевото замърсяване на отпадните води. Успоредно с това използването на воден филм е предпоставка за неотделянето на газове в атмосферата.

6.4 Общество

✓ Местни общности

Софарма АД инвестира в локалните производства, за да защити икономическия живот на местните общности. Традиционно компанията подкрепя различни проекти във Врабево, като изграждането на търговски център с аптека и ресторант, възстановяването на покрива на църквата Св. Архангел Михаил и др.

Софарма АД инвестира и в още пет къщи за гости във Врабево като къщи за отпих за своите служители. Очаква се на разположение на служителите да Софарма да има общо седем.

Софарма АД работи съвместно с община Велико Търново, първоначално с дарения на лекарства на домове за възрастни хора и пенсионни клубове. По-късно сътрудничеството се разви в посока възстановяване на клубове, общински центрове, предоставяне на компютри на изявени студенти от Националния военен университет във В. Търново и др.

През 2017 година, Софарма АД продължи да прави дарения на медикаменти и средства за измерване на здравни показатели, какъвто е кръвната захар.

✓ Граждани

Променяме града, в който живеем

Еко веловръзи „Здрави“

Първият от иновативните еко-веловръзи “Здрави” беше поставен по време на Европейския тенис турнир в Националния тенис център. Веловръзите са част от проекта #sopharmabike. Те са за 12 велосипеда и са разположени близо до тенис кортовете в Княз - Борисовата градина и пред Националната библиотека “Св. Св. Кирил и Методи”.

Офис на открито

Съвместен проект с фондация Credo Bonum, който превръща открита площ в пространство за споделена работа. Офисът е на разположение за всеки, който иска да смени обичайната канцелария с градска природа. Офисът на открито предлага всички удобства, които има на работното място - високоскоростен безжичен интернет, електрическо хранване за техниката, преносими соларни зарядни за мобилните устройства, места за отпих. Успоредно с това в офиса има организирана програма с работни закуски и дискусии по различни теми, представяния на компании, НПО и артисти. Проектът се провежда за втора поредна година.

Коледа в Софарма

За втора поредна година компанията организира Коледен празник за деца, който е достъпен за всеки желаещ, решил да доведе детето си. Празникът включва Джаз за деца с Венци Благоев, който дава възможност на самите деца да са участници в изпълненията и работилници „Джуджетата на дядо Коледа“ за рисунки и оцветяване на фигурки.

Четене на приказки

През 2017 г. Софарма АД организира за първи път „Приказки в Софарма“, които срещнаха автори на детски книжки и актьори с малките читатели и техните родители. Софарма Бизнес Тауърс бяха превърнати в магическо място за четене на приказки заедно с актьорите Ивайло Захариев, Йоанна Темелкова и Симона Халачева и авторът на детски книжки Радостина Николова и илюстраторът-автор Мая Бочева. По-големите деца се включиха в написването на собствени книги с Мая Бочева от ателие „Туй-онуй“.

В отделен кът гостите и участниците разглеждаха ръчно изработени сувенири, които можеха да закупят, а събраните средства бяха дарени за благотворителна кауза.

Представяне на книгата „Какво има в моята кутия за обяд“

Детската книга „Какво има в моята кутия за обяд“, издадена от Софарма по проекта „Здрави“ представя на децата по разбираем начин продуктите, които се съдържат в обичайните неща от дневното им меню и от къде идват самите продукти. През деня, обявен като „С деца на работа“, беше представена книжката чрез интересни опити и занимания на тема здравословен начин на живот, подготвени от Био Игри.

Част от книгите „Какво има в моята кутия за обяд“ бяха дарени на „Прозорец към Родината“, национален проект на БНТ за доставяне на безплатни книги до българските деца, живеещи извън страната ни.

Проект „Човешкото тяло“

Проектът „Здрави“, Био Игри и Музейко реализираха проекта „Човешкото тяло“ за деца на служители на Софарма, като ежемесечно на желаещите деца се показват различни процеси, протичащи в човешкото тяло, например как да се различават въглехидратите от протеините, къде се съдържат те и др.

✓ Фармацевтична индустрия

Европейската индустрия за генерични и биоподобни лекарства “изпълнява своята мисия за предоставяне на висококачествени лекарства на пациентите в Европа, като увеличава техния достъп до ефективно лечение и партньорство за устойчиво здравеопазване.” Генеричната и биоподобната индустрия създава модел на устойчиви фармацевтични иновации, свързани със създаването и производството на продукти с добавена стойност, които могат да подобрят здравните приходи и ефикасността на болниците.

Софарма участва активно в работата на „Medicines for Europe“ като през 2017 г. се включи в различни срещи и международни конференции. Представител на Софарма АД бе избран в изпълнителното бюро на MEDICINES FOR EUROPE за трети пореден мандат, което е признание за активната дейност на СОФАРМА като пълноправен член на Асоциацията и същевременно един от най-бързо развиващите се регионални лидери в централна и източна Европа.

Софарма участва в дискусиите по време на Кръглата маса на тема здравеопазване, която се проведе през месец февруари 2017 г. в хотел Маринела и в Иновации и добри практики в здравеопазването през месец октомври 2017 г. в хотел Шератон.

Дигиталните платформи #Здрави и #ExSmoker бяха представени на Digital Transformation Pharmacy 3.0 forum, който представи последните тенденции в дигитализацията на здравеопазването.

✓ Партньорства

БМГД

Като активен член на Българската мрежа на Глобалния договор на ООН, Софарма АД участва в проектите „Гордея се с труда на моите родители“, „Пътят на храната“, „Отговорният избор“ и „Здрави на работа“.

„Гордея се с труда на моите родители“

„Гордея се с труда на моите родители“ се проведе за четвърта поредна година в Софарма, като през 2017 г. се включи и заводът в Казанлък. През 2017 г. участват 21 компании, в 19 града в страната, показани са 115 професии от повече от 15 сектора на икономиката. Идеята е бизнесът да покаже на децата на своите служители, чрез специално разработени програми и игри, защо техният труд е важен.

„Отговорният избор“

„Отговорният избор“ цели да покаже, че компаниите, чрез прозрачност и отговорно поведение, могат да убедят потребителите, че чрез своя избор имат силата да променят производствени практики, да диктуват модата на рекламодателите и да насърчат антиконсумеризма.

„Здрави на работа“ и „Игри за добрини“

„Здрави на работа“ е програма за изграждане на здравословни навици и начин на живот на служителите на компаниите чрез споделяне на добри практики и информация. Пилотният проект „Игри за добрини“ включва състезание на отбори от компаниите участници в състезания по футбол, тенис на корт, колоездене и волейбол.

Because

Софарма АД за трета година подкрепя дарителската програма “Готови за успех” на фондация **Because**. Програмата помага на изявени ученици и студенти да продължат своето образование. Софарма АД подкрепя двама бъдещи медик и/или фармацевт. “Лекар” и “фармацевт” са сред професиите, които не могат да се развиват без доверието на хората и които заедно възстановяват най-ценното притежание на човек - здравето.

Академия Ринкър

От 2016 г. Софарма АД подкрепя обучителната програма Rinker’s Challenge за стартиращи традиционни и социални предприемачи на Център "Ринкър" към Фондация Because. Първото й издание е проведено през 2014 г. Rinker’s Challenge предлага уникална възможност на стартиращите предприемачи да преминат през структурирана система от обучения, да получат персонални съвети от водещи професионалисти и предприемачи във всички сфери на бизнеса, и да получат стартово финансиране на бизнес проекта си.

Животът е хубав, когато сме здрави

Софарма АД подкрепя идеята, че здравето е начин на живот, а не лайфстайл. Това определя и посоката на другите разнообразни инвестиции в различни по-малки по мащаб социални програми и активности, включително дигитални, свързани със здравето.

✓ **Социално значими заболявания**

Достъпно лечение на никотиновата зависимост

Според последните научни изследвания продуктът на Софарма - Табекс®, за отказване от тютюнопушенето, е най-добрият избор за лечение на тази зависимост.

2018 г.: Лекарственото средство на Софарма за отказване от тютюнопушенето получи положителни оценки в САЩ, базирани на проведените клинични изследвания.

Предварителните данни от проведените в САЩ клинични проучвания на лекарственото средство за отказване от тютюнопушенето на Софарма АД са положителни, събщи американският партньор на дружеството и представител на „Achieve Life Sciences” .

През 2015 г., „Achieve Life Sciences” придоби правата за комерсиализирането на продукта на Софарма АД - Табекс®, в САЩ. През 2017 г. тази фирма подаде молба до Американската администрация по храните и лекарствата за провеждането на изследване на ново лекарство и разработи програма за клиничната разработка на цитизин, като подготовка за стартирането на изследователската Фаза 3 в САЩ през 2018 г. По-късно Софарма АД сключи двадесетгодишен договор за придобиването на правата на изключителен доставчик на цитизин – API, в тази страна.

2017 г.: Годишната стартира с положителни новини относно регистрацията и последващото развитие на продукта ни Табекс

Компанията, купувач на дяловете на Софарма АД в Extab Corporation Ltd. - „Achieve Life Sciences”, осъществи сливане с друг силен играч в разработването и регистрацията на иновативни медикаменти Oncogenex - публична компания, чиито акции се търгуват на NASDAQ¹. Софарма АД ще притежава около 3.5% в новообразуваната компания, която стартира стъпките за регистрацията на продукта Табекс® в Американската Агенция за храните и лекарствата още през 2017 година.

Ново начало

В края на 2014 г. учени от Нова Зеландия доказаха, че продуктът за отказване от тютюнопушенето Табекс® е най-ефективният за целта. Софарма АД разпространи информацията чрез всички възможни канали за комуникация на пазарите, на които тютюнопушенето е широко разпространено, в т.ч. на тези, на които се реализира продуктът.

Ex-smoker® Tabex мобилно приложение

Личният асистент за отказване от тютюнопушене Ex Smoker е мобилно приложение в помощ на отказващите цигарите и е достъпно на български, английски и руски език.

✓ Събития

Ден на тениса

Софарма АД организира, съвместно с Българския национален тенис център, Ден на тениса за служителите на компанията и техните деца. Допълнително, за трета година, Софарма АД организира безплатен учебен лагер за тенис на корт за децата на служителите си с треньори и целодневна програма.

Подкрепа на велорали „Драф Черни връх MTB race”

За поредна година Софарма АД подкрепя изкачването на Черни връх с велосипеди. Повече от 150 участници изминаха 38 км от Бояна до Черни връх на височина 2 290 метра и обратно до стартовата точка.

✓ Дигитална социална отговорност

Софарма АД комуникира с обществеността главно чрез новия си сайт www.sopharmagroup.com. За първи път българска публична компания предоставя интерактивни инструменти за инвеститори и акционети, свързани с акциите на компанията и структурата на групата.

¹ <http://in.reuters.com/article/idINFWN1EV0QP>

Компанията общува с всички заинтересовани лица чрез различни дигитални канали - youtube канала на Софарма АД и своите профили в туитър и фейсбук и допълнително работи за дигитализация на системата на здравеопазване у нас. Достъп до необходима информация се осъществява въпроси не само чрез корпоративните профили, но и чрез профилите, свързани с различни теми, в т.ч. #Zdravi, #Silenden, #Ilovemyheart.

Компанията създаде и две мобилни приложения - #Exsmoker и #Здрави. #Здрави е социална платформа, която включва мобилно приложение, блог и фейсбук група. Целта е да създаде общност чрез предоставянето на един авторски съвет на ден, свързан с физическото и духовно здраве, с цел да покаже, че „здравословен“ не значи „труден“ или „скучен“. Мобилната апликация #Здрави спечели първите дигитални Оскари за онлайн проект на IAB и наградите за онлайн и КСО проект на бизнес сектора на Българското дружество за връзки с обществеността.

Софарма АД създаде създаде и поддържа и собствени блогове, свързани със здравето и позитивното мислене www.healthymedia.bg, [http:// silen-den.blogspot.bg/](http://silenden.blogspot.bg/).

Компанията подкрепя развитието на публичните комуникации като основа за всяка демокрация. Компанията работи извън представите на традиционните за фармацията проекти и подкрепя форуми и фестивали, свързани с дълголетие и здравословния начин на живот. Софарма АД е партньор на Българското дружество за връзки с обществеността, на платформата Medamixx и ежегодните срещи на българските медии в чужбина. За шеста година Софарма АД подкрепя Mediamixx - платформа за развитие и комуникация между медиите. Като единствена в България, платформата събира заедно представители на основните медии в България, PR обществеността и на регулаторните органи като СЕМ. През 2016 г. Mediamixx излезе извън границите на националните теми и включи представители на Югоизточна Европа, обединени от сходни проблеми. През 2017 г. диалогът в платформата се задълбочи, включвайки участници, признати за новатори в сферата на комуникациите.

Софарма АД подкрепя фестивала “Свободата да бъдеш” за здравословен живот и самоусъвършенстване и първото издание на „Форум на дълголетие“ . През 2017 г. Софарма АД за поредна година подкрепя срещата на Българските медии в чужбина, която през 2017 се проведе в Беларус.

Рисковете, които Софарма АД мониторира и управлява са посочени в общата нефинансова декларация на Група Софарма и са представени подробно в доклад за дейността на Софарма АД за 2017г.

VI. Софарма Трейдинг АД

1. Бизнес модел

1.1 Информация за групата Софарма Трейдинг

- ✓ **2006 г.:** Софарма Трейдинг АД е основана след сливането на пет дистрибуторски компании.
- ✓ **Януари 2015 г.:** Компанията основава първата си дъщерна структура SOpharmacy.
- ✓ **Юни 2015 г.:** Софарма Трейдинг АД стартира регионалната си експанзия на Балканите с регистрацията на дъщерното дружество Sopharma Trading d.o.o. Beograd.
- ✓ **Август 2017 г.:** Компанията придобива 70% от дяловете на Lekovit - най-бързо развиващия се местен търговец на едро с лекарствени продукти през последните три години в Сърбия.
- ✓ **Декември 2017:** Софарма Трейдинг АД придобива 19-те аптеки ФармаСтор с намерение за последващото им присъединяване към семейството на SOpharmacy.

1.2 Мисия

Нашата мисия е да бъдем двигател в еволюцията на сектора на грижата за здравето. Още от създаването си през 2006 г. Софарма Трейдинг АД работи активно, за да предложи на своите клиенти и партньори иновативни и висококачествени услуги.

1.3 Визия

Визията ни за бъдещето предвижда развитие в силен, модерен, вертикално интегриран, регионален играч.

1.4 Стратегия

Стратегията следва визията като плановете предвиждат както развитие на местния пазар в различни сегменти, така и в региона.

1.5 Диверсифициран бизнес модел

За 11 години компанията премина през огромна трансформация, диверсифицирайки дейността си и навлизайки в различни бизнес сегменти. Плановете на Софарма Трейдинг АД предвиждат мултиплициране на бизнес модела зад граница.

1.6 Ценности

За стратегическото развитие на компанията и в своята ежедневна работа екипът на Софарма Трейдинг АД изповядва четири основни ценности – **Екипност, Иновативност и Страст**. Те олицетворяват разбирането на екипа за начина, по който работим и се отнасяме към нашите заинтересовани лица.

2. Групата Софарма Трейдинг като корпоративен гражданин

Като корпоративен гражданин Групата Софарма Трейдинг функционира въз основа на всички законови и подзаконови актове на държавите, в които оперира. Групата спазва стриктно всички разпоредби на държавните и местни власти, както и на регулаторните органи, като следи за обновяването на законодателството, касаещо дейността ѝ, и стриктно го прилага.

2.1 Системи на управление

- **Дружеството-майка**

Системите за корпоративно управление, в съответствие с които се управлява и функционира Софарма Трейдинг АД, са описани подробно в доклада за дейността на Групата.

- **Дружествата Софармаси**

От своя страна дружествата Софармаси използват разработените процедури и политики на Софарма Трейдинг АД като едноличен собственик.

- **Lekovit**

Сръбското дружество разполага със следните сертификации:

ISO 9001:2008	С внедряването на Система за управление на качеството спрямо изискванията на ISO 9001:2008 се гарантира способността на компанията непрекъснато да предоставя услуги, които отговарят на клиентските и приложимите законови и регулаторни изисквания. Ефективното прилагане на системата води до повишаване удовлетвореността на клиентите.	2015	2018 – Предстои имплементиране на Система за управление спрямо изискванията на ISO 9001:2015
---------------	---	------	--

2.2. Отпечатък от дейността на групата

Социално въздействие

Икономически и Финансови показатели	2017	2016	% изменение спрямо предходната година	Заинтересовани страни Stakeholders
Обучения /разходи хил.лв./	332	159	109%	Служители
Социални разходи / хил.лв./	684	591	16%	Служители
Медицинско обслужване / хил.лв./	199	192	4%	Служители
Инвестиции и Дарения / хил.лв./	312	8	3800%	Местни общности

Екологично въздействие

Дружеството-майка – Софарма Трейдинг АД, е изградило и поддържа сертифицирана Система за управление на околната среда, съгласно изискванията на стандарта ISO 14001:2015. То се стреми непрекъснато да подобрява представянето си по отношение на опазване на околната среда в резултат от дейностите, с които може да ѝ повлияе.

- **Ангажимент от страна на Ръководството за опазването на околната среда**

Ръководството на Дружеството-майка – Софарма Трейдинг АД, е демонстрирало ангажимент за опазване на околната среда при извършване на своите дейности, спазвайки изискванията на приложимото законодателство и международните стандарти. За ефективното управление на дейностите по опазване на околната среда компанията насочва действията си към приоритетно управление на значимите аспекти на околната среда, които повлиява с дейността си, предпазване от замърсяване чрез нерегламентирано изхвърляне или изгаряне на отпадъци.

- **Използвани източници на енергия**

В Софарма Трейдинг АД се използват невъзобновяеми източници на енергия при строго спазване на внедрените процедури с цел контрол и рационално използване на природните ресурси. Ежегодно компанията отчита влиянието на флуорирани парникови газове като оператор на стационарни хладилни и климатични системи.

- **Управление на отпадъците**

В компанията се извършва разделно събиране на отпадъците, минимизиране, оползотворяване и рециклиране на производствените и битовите отпадъци при стриктно спазване на законовите изисквания за унищожаване на отпадъци от лекарствени продукти. Поддържат се договорни отношения с компания за разделно събиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки. В допълнение към управление на отпадъците, Дружеството-майка си поставя цели за намаляване на бракуваните продукти с причина изтекъл срок на годност. За 2017 г. то отчита изпълнение на поставената цел за намаляване на бракуваните продукти с 5%.

Дружеството-майка осигурява подходящо обучение на служителите по въпроси, свързани с опазване на околната среда и предотвратяване на замърсяването.

- **Влияние на транспорта върху околната среда**

През 2017 година, Дружеството-майка обнови автопарка си чрез закупуване на 31 нови товарни автомобили, които са с наличен сертификат Euro 6В- стандарт за емисии на вредни газове в атмосферата.

2.2 Управление на хората

- **Политика за управление на хората**

Стратегията за хората в Софарма Трейдинг АД има 3 фокуса: растеж на компанията, подпомагане на лидерите и развитие на хората. Във всяка от фокусните области компанията има редица политики и практики.

- Равни възможности за пол, възраст и образование

Група Софарма Трейдинг - България (Софарма Трейдинг АД, Софармаси, ФармаСтор)

Служители	Жени			Мъже		
	2017	2016	ръст в %	2017	2016	ръст в %
Възраст						
18-30	274	156	76%	119	103	16%
31-40	259	165	57%	151	136	11%
41-50	133	96	39%	97	92	5%
51-60	75	63	19%	34	31	10%
Над 60	10	6	67%	6	4	50%

Служители	Жени			Мъже		
	2017	2016	ръст в %	2017	2016	ръст в %
Образование						
Основно	4	3	33%	3	3	0%
Средно	254	139	83%	239	225	6%
Висше	493	344	43%	165	125	32%

Група Софарма Трейдинг - Сърбия (Sopharma Trading d.o.o и Lekovit)

Служители	Жени		Мъже	
	2017	%	2017	%
Възраст				
18-30	87	66%	33	53%
31-40	32	23%	12	21%
41-50	11	8%	10	16%
51-60	2	2%	5	8%
Над 60	1	1%	1	2%

Образование	Жени		Мъже	
	2017	%	2017	%
Основно	0	0%	1	2%
Средно	88	66%	49	80%
Висше	45	34%	11	18%

- Равни възможности за кариерно развитие

Група Софарма Трейдинг - България (Софарма Трейдинг АД, Софармаси, ФармаСтор)

Служители	Жени			Мъже		
	2017	2016	%	2017	2016	%
Йерархия						
Топ мениджмънт	2	0	200%	1	3	-67%
Мениджърски състав	3	7	-57%	2	8	-75%
Среден мениджмънт	12	10	20%	1	2	50%
Експерти	16	17	-6%	2	9	-78%
Неекспертен персонал	7	2	250%	12	12	0%

През 2017 г. компанията проведе проект за грейдиране на длъжностите, което ясно позиционира всяка длъжност спрямо обективни критерии. Този проект дава солидна основа за създаване на архитектура на длъжностите.

Развитие на хората в Група Софарма Трейдинг

Развитието на хората в Групата обхваща всички служители на всички нива - от колегите, които работят в складовете и шофьорите до Главен Изпълнителен Директор.

Хората, които са преминали през форми на развитие, са над 60% от всички служители и за двете години.

Групата насърчава служителите непрекъснато да се обучават, като им предоставя различни възможности за това: обучения, конференции и семинари за повишаване на компетентността на служителите, електронни обучения, които могат да достъпват във всеки един момент от служебните си устройства; изучаване на чужди езици в работно време, менторство, коучинг и др. Провеждат се всички задължителни обучения и опреснителни курсове според законодателството за определен тип квалификация за качествено и безопасно изпълнение на служебните задължения.

Общи данни за дружеството-майка

	2017	2016	%
Дни, прекарани в дейности за развитие (един ден на един служител в обучение) ²	1 284	1 032	24.42%

² Дните, прекарани в развитие са изчислени на база часове, прекарани в следните форми на развитие: обучения за ключови компетенции, професионални и технически умения, както и посещения на конференции. Това са форми с различна продължителност – от няколко часа, до няколко дни.

Тренинг групи	164	213	-23%
Хора, преминали през обучение	478	466	2.58%
% хора, преминали на обучение спрямо общия брой служители в компанията	62% (на база 771 служители)	63% (на база 739 служители)	-1%

Общи данни за дъщерните дружества в България

	2017	2016	%
Дни, прекарани в дейности за развитие (един ден на един служител в обучение) ³	394	261	51%
Тренинг групи	59	30	97%
Хора, преминали през обучение	376	169	122%
% хора, преминали на обучение спрямо общия брой служители в компанията	97% (на база 376 служители)	150% (на база 113 служители)	

Общи данни за дъщерните дружества в Сърбия

	2017
Дни, прекарани в дейности за развитие (1 ден на 1 служител в обучение) ⁴	8
Тренинг групи	1
Хора, преминали през обучение	16
% хора, преминали на обучение спрямо общия брой служители в компанията	8% (на база 194 служители)

Тренинг дни прекарани от мъже и жени от дружеството -майка в различни видове дейности по развитие

Обучение и развитие	Жени			Мъже		
	2017	2016	%	2017	2016	%
Ключови компетенции	65	93	-30%	56	87	-36%
Професионални умения	410	260	58%	349	240	45%
Технически умения	174	165	5%	149	152	-2%
Конференции	61	22	177%	20	13	54%

Тренинг дни прекарани от мъже и жени от дъщерните дружества в България в различни видове дейности по развитие

Обучение и развитие	Жени			Мъже		
	2017	2016	%	2017	2016	%
Ключови компетенции	11	47	-77%	2	2	0%
Професионални умения	151	106	42%	15	14	7%
Технически умения	166	0	100%	28	0	100%
Конференции	2	0	100%	1	0	100%

Тренинг дни прекарани от мъже и жени от дъщерните дружества в Сърбия в различни видове дейности по развитие

Обучение и развитие	Жени		Мъже	
	2017	%	2017	%
Ключови компетенции	-	0%	-	0%
Професионални умения	-	0%	-	0%
Технически умения	16	12%	-	0%
Конференции	-	0%	-	0%

• **Информация за политиката за възнаграждения и социални придобивки**

По отношение на възнаграждението, Групата Софарма Трейдинг прилага следните четири принципа:

- **Pay for Performance** – ние вярваме в справедливото заплащане спрямо труда и приноса на всеки колега
- **Internal Equity** – спазваме вътрешна справедливост и колегите с еднакъв принос са възнаграждавани еднакво
- **Market specific** – нашите възнаграждения са съобразени със заплащането на съответния труд в съответната страна
- **Legal compliance** – следваме стриктно законодателните изисквания на съответната страна

Участието в пазарни проучвания за възнагражденията и придобивките ни осигурява актуална информация, с която се съобразяваме при определяне на нашите нива на възнаграждение.

3. КОРПОРАТИВНА СОЦИАЛНА ОТГОВОРНОСТ

3.1. Основен фокус (Общество)

Корпоративната социална отговорност на Софарма Трейдинг АД се фокусира в две основни направления:

- ✓ **Децата** – с акцент върху тяхното социално и културно изграждане и приемане.
- ✓ **Изкуството във всичките му направления** – като средство за изграждане на естетически възприятия и формиране на широк светоглед.

През 2016 г. по повод своята десета годишнина дружеството-майка Софарма Трейдинг АД създаде собствена КСО платформа с името „Криле за щастливо детство“. Нейното начало бе дадено с театрално-цирковия спектакъл „Черга“, реализиран с подкрепата на Националния дворец на децата.

През 2017 г. в рамките на платформата бяха реализирани четири проекта:

- ✓ **Изграждане на асансьор за деца с увреждания в столичното 23-то СУ** – с дарените от Софарма Трейдинг АД средства в училището беше завършен проект за изграждане на асансьор, който да улеснява ежедневието на учениците с увреждания и техните родители.
- ✓ **Танци, които не знаят граници** – в рамките на тази инициатива, компанията помогна на ученици с увреден слух от Школата по модерни танци към специализираното училище „Проф. д-р Дечо Денев“ да представят страната ни в най-големия фестивал, който събира деца с увреден слух от цяла Европа в Чехия.
- ✓ **Иновации в музея** – Софарма Трейдинг АД застана и зад Фондация „Изкуството и детето“ в тяхната амбиция да въвлекат талантиливи деца в създаването на фонд от младежки творби за бъдещ Музей на детското изкуство. С подкрепата на компанията беше организиран конкурс, в който младите участници имаха за задача да погледнат с очите на творец столицата ни и да създадат пейзаж, като експериментират чрез връзката между творчество и иновации.
- ✓ **Спектакълът „Последното изкушение“** – компанията подкрепи реализацията на постановката „Последното изкушение“ по великия роман на Никос Казандзакис в Народния театър.

3.2. Антикорупционни практики и политики

Дружеството-майка има утвърдена антикорупционна политика, като чрез въведените ефективни практики всеки служител преминава обучение. За да гарантира спазването на антикорупционната политика, в компанията е внедрен механизъм за контрол по спазването на всички правила и политики.

3.3. Рискове

Общото управление на риска е фокусирано върху трудностите при прогнозиране на финансовите пазари и достигане минимизиране на потенциалните отрицателни ефекти, които могат да се отразят върху финансовите резултати и състояние на дружествата от групата. Текущо финансовите рискове се идентифицират, измерват и наблюдават с помощта на различни контролни механизми, въведени, за да се определят адекватни цени на продуктите и услугите на Дружеството-майка и на привлечения от него заеман капитал, както и да се оценят адекватно пазарните обстоятелства на правените от него инвестиции и формите за поддържане на свободните ликвидни средства, без да се допуска неоправдана концентрация на даден риск.

Управлението на риска се осъществява текущо от ръководството на Дружеството-майка съгласно политиката определена от Съвета на директорите. Последният е приел основни принципи за общото управление на финансовия риск, на базата на които са разработени конкретни процедури за управление на отделните специфични рискове, като валутен, ценови, лихвен, кредитен и ликвиден.

- **Валутен риск**

Валутният риск е свързан с негативното движение на валутния курс на щатския долар, основно, спрямо българския лев/евро при бъдещите стопански операции, по признатите валутни активи и пасиви. Дружеството-майка извършва своята дейност при активен обмен с чуждестранни доставчици. Дружеството обаче не е изложено на съществен риск от промяна на валутните курсове, тъй като:

- основната част от доставките са във валута и са от Европейската общност и Швейцария.
- продажбите на Дружеството-майка и дъщерните дружества от Група Софармаси и ФармаСтор се реализират изцяло на вътрешен пазар в български лева или евро.
- Продажбите, реализирани от Софарма Трейдинг Д.о.о. Сърбия и Lekovit, са основно в евро и сръбски динар.
- останалата част от операциите на Групата обичайно също са деноминирани в български лева и/или в евро, което намалява излагането им на валутен риск (курсът между лева и еврото е фиксиран по закон от Българската народна банка)

За да управлява валутния риск от бъдещите си стопански операции и признатите валутни активи и пасиви, деноминирани във валута различна от евро и лева в Дружеството-майка е въведена система за планиране на доставките от внос, провежда политика за намаляване на откритите доларови позиции и се стреми да поддържа оптимален запас от валутни ликвидни средства в щатски долари.

- **Ликвиден риск**

Ликвидният риск се изразява в негативната ситуация дружествата от групата да не бъдат в състояние да посрещнат безусловно всички свои задължения съгласно техния падеж. Вътрешен източник на ликвидни средства за Дружеството-майка е основната му стопанска дейност, генерираща достатъчни оперативни потоци. Външни източници на финансиране са банките и други постоянни партньори. Дружеството-майка генерира и поддържа достатъчен обем на ликвидни средства.

Дружеството-майка провежда консервативна политика по управление на ликвидността, чрез която постоянно поддържа оптимален ликвиден запас парични средства и добра способност за финансиране на стопанската си дейност, вкл. чрез осигуряване и поддържане на адекватни кредитни ресурси и улеснения.

- **Риск на лихвоносните парични потоци**

В структурата на активите на Дружеството-майка лихвоносните активи са представени от паричните средства, вземанията при условията на разсрочено плащане и обслужваните съдебни / присъдени вземания от клиенти, които са с фиксиран лихвен процент. От друга страна, привлечените средства на Дружеството-майка под формата на дългосрочни и краткосрочни заеми са обичайно с променлив лихвен процент. Това обстоятелство частично поставя паричните потоци на Дружеството-майка в зависимост от лихвен риск. Покриването на този риск се постига по два начина:

а) оптимизиране на източниците на кредитни ресурси за постигане на относително по-ниска цена на привлечените средства, вкл. чрез търговски задължения; и

б) комбинирана структура на самите лихвени проценти по кредитите, която съдържа два компонента – постоянен и променлив, съотношението между които, а и абсолютната им стойност, се търси постигане и поддържане в благоприятен размер за дружеството. Постоянната компонента е с относително ниска абсолютна стойност и достатъчно голям относителен дял в общия лихвен процент. Това обстоятелство премахва вероятността от значителна промяна в лихвените равнища при евентуална актуализация на променливата компонента. Така се минимизира и вероятността от промяна в неблагоприятна посока на паричните потоци.

Ръководството на Дружеството-майка текущо наблюдава и анализира неговата експозиция спрямо промените в лихвените равнища.

- **Кредитен риск**

При осъществяване на своята дейност Дружеството-майка е изложено на кредитен риск, който е свързан с риска някой от контрагентите му да не бъде в състояние да изпълни изцяло и в обичайно предвидените срокове дължимите от тях търговски и други вземания. Основният кредитен риск за Дружеството-майка е свързан с дългото отложено плащане, оферирано при участие в обществени поръчки за доставка на медицинска апаратура и с финансовите трудности, които изпитва обществената система за здравеопазване. Влошената обща макроикономическа ситуация и ликвидните трудности, изпитвани от агентите в търговията на дребно с лекарства, са предпоставка и увеличават кредитния риск в клиентската база на Аптечен пазар.

- **Оперативни рискове**

Оперативните рискове са свързани с управлението на дружествата от Групата, а именно: вземане на грешни решения за текущото управление на инвестициите и ликвидността на Групата, както от висшия мениджърски състав, така и от оперативните служители, възможни технически грешки на единната управленческа информационна система; възможни грешки на системата за вътрешен контрол; напускане на ключови служители и невъзможност да се назначи персонал с нужните качества.

В компанията е създадена адекватна система за идентификация, оценяване и третиране на риска, както и наблюдение, преглед и подобряване на управлението. Рисковете за всички процеси в Групата са оценени. С цел ефективното им управление, са дефинирани критерии за приемане и приемливи нива на остатъчните рискове за процесите. Към всички видове рискове се предприемат адекватни мерки за тяхното минимизиране.

- **Персонал**

Групата има разработена политика за управление на човешките ресурси с основни акценти в подбора и назначаването на специалисти със значителен опит и доказани качества. Също така и инвестиране в непрекъснатото повишаване на качеството на Човешките ресурси чрез обучения и система на възнаграждения, обвързана с постигнатите резултати, адекватна на пазарните условия.

Като част от внедрените мерки за защита на информацията от идентифицираните заплахи и с цел свеждане до минимум на възможните щети, е създадена система за персонална сигурност. В компанията се отдава изключително значение на процесите по подбор на обучен и мотивиран персонал, който би спомогнал за възпрепятстване на изнасянето извън компанията на конфиденциална информация.

- **Процеси**

Отделът по Управленски системи и Добра дистрибуторска практика в Дружеството-майка има за основна цел описанието на всички бизнес процеси в компанията, както и непрекъснатото повишаване на ефективността им.

Провеждат се одити на процесите, в резултат на които се дават препоръки за оптимизирането им, както и за подобряване на контролните механизми с цел минимизиране на рисковете от грешки и злоупотреби. Всички дейности и процеси в Дружеството-майка се осъществяват в условията на сертифицирани системи за управление спрямо международните стандарти – ISO 9001, ISO 27001, ISO 14001 и OHSAS 18001.

- **Системи**

Дружествата от Групата имат разработени процедури, управлявани от отдел Информационни технологии, осигуряващи непрекъсваемост на комуникационните и информационните системи на компанията, както и архивиране и защита на информацията. В Групата има внедрена система за непрекъсваемост на бизнес процесите, чрез която се гарантира целостта, наличността и достоверността на информацията.